

OD LOKALNOG DO GLOBALNOG

DIJALOGA

Ovaj dokument je pravljen uz finansijsku pomoć Evropske Unije.

Izdavač:

Helsinški parlament građana Banja Luka,
Krfska 84, 78000 Banja Luka
tel. ++ 387 51 432 753
email: hcabl1@blic.net
www.hcabl.org

Pripremile:

Sandra Srdić - Macanović
Sanela Pašić-Delahmetović

Prevod:

Aleksandra Petrić

Prelom i dizajn: Maja Ilić

Štampa: Grafid, Banja Luka

Brošura "Od lokalnog do globalnog dijaloga II" se štampa u 1000 primjeraka

Ovaj dokument je pravljen uz finansijsku pomoć Evropske Unije. Mišljenja u njemu navedena pripadaju Helsinškom parlamentu građana Banja Luka, Opštini Modriča i Opštini Teslić i stoga se ni na koji način ne može smatrati da predstavljaju zvanično mišljenje Evropske Komisije.

UVOD

Jedan od preduslova za ispunjenje demokratskog procesa je pojedinačno učešće građana u političkim i društvenim promjenama. Jedino na taj način svaki građanin može imati odgovornost i cijeliti postignute rezultate. Aktivan građanin može iskoristiti pravo na učešće na različite načine - putem prava glasa, angažmana u raznim vidovima aktivnosti zajednice, članstva u opštinskim, odnosno vladinim odborima.

Helsinški parlament građana u saradnji sa lokalnim partnerima U.G. Budućnost Modriča, Omladinskim savezom Teslić i sa opštinama Modriča i Teslić, a uz podršku Evropske Unije, nastoji ojačati komunikaciju između građana i opštinskih vlasti i time unaprijediti vladavinu prava i demokratske procedure. S tim ciljem, u decembru 2004. započeli smo realizaciju projekta "Od lokalnog do globalnog dijaloga II".

Građani su redovno informisani o odlukama i zaključcima sjednica Skupštine opštine Modriča i Teslić, kao i drugim aktivnostima načelnika i opštinskih vlasti. Javne diskusije sa predstavnicima vlasti bile su prilika da građani dobiju odgovore na različita aktuelna pitanja.

U toku 2004/2006. godine provedene su sljedeće aktivnosti:

- * Izdavanje osam "**Vodiča za građane**" sa informacijama o opštinskim uslugama i procedurama. Vodič je distribuiran građanima besplatno u poštanske sandučice, kao i na informacijskim šalterima opštinske uprave.
- * Izdavanje osam "**Biltena opštine Modriča i Teslić**" sa najvažnijim informacijama o aktivnostima u lokalnoj upravi grupisanim u rubrike: Kabinet načelnika, Skupština opštine i aktuelna dešavanja u gradu. Bilteni su dostavljani građanima u poštanske sandučice.
- * **Javne tribine** su bile prilika da građani kroz direktnu komunikaciju sa predstavnicima opštinskih vlasti dobiju odgovore i iznesu svoje mišljenje, preporuke i prigovore na rad lokalne uprave. Teme za diskusiju na javnim tribinama su bile: Opština Modriča i Teslić od izbora do danas, Skupština opštine Modriča između zakona o lokalnoj samoupravi i praksi, Skupština opštine Teslić i njene nadležnosti, Nacrt budžeta opštine Modriča za 2006.god., Transparentnost u planiranju i realizaciji budžeta opštine Teslić, Saradnja

opštine Modriča sa mladima i nevladinim organizacijama i Podrška opštine Teslić u finansiranju projekata omladinskih organizacija.

- * Svaku tribinu pratila je i **kontakt radio emisija** koja je građanima omogućila da i na ovaj način gostima iz Opštinske uprave daju sugestije, te dobiju direktne odgovore na svoja pitanja.
- * U cilju identifikovanja stanja u opštinama Modriča i Teslić vezano za transparentnost i saradnju između lokalnih vlasti i građana, sproveli smo u svakoj opštini **po 2 istraživanja**. Prvo istraživanje je sprovedeno s ciljem preciznog identifikovanja nivoa komunikacije i uticaja građana na donošenje odluka, a drugo istraživanje s ciljem identifikovanje napretka koji je postignut u toku provođenja projekta.
- * Tokom projekta vršen je kontinuirani **monitoring provođenja Zakona o lokalnoj samoupravi** u opštinama Modriča, Teslić i Gradskoj upravi Banja Luka. Proces praćenja provođenja Zakona o lokalnoj samoupravi je pružio informacije o pozitivnim iskustvima i problemima u ovoj oblasti.
- * U junu 2006. god. organizovaćemo **konferenciju opština Banja Luka, Teslić i Modriča**, koja će okupiti oko 50 predstavnika vlasti, lokalnih nevladinih organizacija i drugih zainteresovanih grupa. Na konferenciju će biti pozvani i predstavnici drugih opština. Cilj konferencije je da se razmjene iskustva o funkcionisanju opština i saradnje sa građanima, te prenošenje pozitivnih primjera iz prakse u ovim opštinama.

U narednom periodu model uspješne saradnje i obostrane komunikacije ćemo nastojati prenijeti na druge opštine u RS, kao i nastaviti rad u opštinama Modriča i Teslić.

Brošura Od lokalnog do globalnog dijaloga II, koja je pred Vama predstavlja pregled aktivnosti i rezultata projekta, zbirku uvodnih izlaganja predstavnika Opštinske uprave Modriča i Teslić, pitanja i prijedloge građana, kao i rezultate istraživanja koje je sprovedeno u opštinama Modriča i Teslić.

*Sanela Pašić - Delahmetović
Program koordinatorica*

OD LOKALNOG DO GLOBALNOG DIJALOGA?

MODRIČA

Mladen Krekić, načelnik opštine Modriča

OPŠTINA MODRIČA OD IZBORA DO DANAS

Načelnik Opštine Modriča, Mladen Krekić govorio je o nizu aktivnosti realizovanim u prvih šest mjeseci svog mandata, sa akcentom na uspostavljanju kontakata sa inostranim partnerima kako bi se pronašao svježi kapital u namjeri da se postojeće teško stanje u privredi u znatnoj mjeri poboljša.

S tim u vezi Načelnik je boravio u Austriji, Njemačkoj i Češkoj gdje je posjetio najveće fabrike, kao što su "Inascheffler", "Adidas", "Martinbauer".

Takođe brojni kontakti sa međunarodnim organizacijama i domaćim subjektima su koristili za upoznavanje, predstavljanje i buduću saradnju.

Za ovaj kratki period već su vidljivi početni rezultati:

- Donesen je novi Statut opštine
- Usvojena je strategija Lokalnog ekonomskog razvoja opštine Modriča 2005.-2009. godine, a intenzivno se radi na izradi Urbanističkog plana "Modriča 2020",
- Puštena je javna rasvjeta u Berlinskoj ulici,
- Izgrađena je i sanirana kanalizaciona mreža u ulici Đure Jakšića,
- Izvršena je sanacija oštećenja i asvaltiranje gradskih ulica,
- Započeti su radovi na izgradnji mosta preko rijeke Bosne,
- U drugoj polovini godine očekujemo realizaciju velikog broja projekata koje smo pripremili u ovom periodu a odnose se na razvoj privrede i zapošljavanje, podsticanje i razvoj poljoprivrede, školstvo, zdravstvo i infrastrukturu.

Opština želi ulagati u svoju budućnost a to su mladi, tako da stipendira 175 studenata, a Rafinerija ulja dodatnih 155.

U narednom periodu kao prioriteti zacrtani su:

1. Razvoj poljoprivrede, gdje je iz budžeta opštine predviđeno 153.000,00 KM
2. Zapošljavanje, gdje su i posjete inostranstvu imale za cilj povezivanje inostranih preduzeća sa domaćim, radi pokretanja proizvodnje i zapošljavanja radnika.
3. Obnova i izgradnja komunalne infrastrukture gdje veće ulaganje očekujemo u drugoj polovini godine, nakon šestomjesečnog izvještaja o izvršenju budžeta.

Posebna pažnja se poklanja javnosti rada i informisanju javnosti o svim aktivnostima opštine.

U tom kontekstu ostvareni su prvi rezultati tako što je otvoren radio-studio u Modriči, a opština je kreirala web stranicu www.modriča.ba, gdje se na zvaničnoj internet stranici mogu naći sve informacije o radu opštine i najvažnijim događajima na području opštine. Kada je u pitanju komunikacija sa građanima onda smo tu uspostavili dobru saradnju i za ovaj kratki period imao sam veliki broj prijema: učenika i njihovih nastavnika, studenata, omladine, privrednika, poljoprivrednika, radnika iz inostranstva, sportista a svakodnevno imam prijem građana.

Modriča, Srpski kulturni centar, 30. juni 2005. godine

Na tribini održanoj u Modriči krajem juna 2005. godine, načelnik opštine Mladen Krekić je podnio kratak izvještaj o efektima šestomjesečnog rada njegovog kabineta i predočio plan djelovanja za naredni period.

Tokom diskusije, koja je uslijedila nakon Krekićevog izlaganja su pokrenuta razna pitanja koja opterećuju opštinu kao što su: organizovanost odbora mjesnih zajednica, nedovoljna bezbjednost na području Modriče, problem odabira osnovne škole za djecu iz Novog naselja, otuđivanje imovine pojedinih firmi, kanalizacioni odvodi, osvjetljavanje pojedinih dijelova grada. Načelnik je istakao da je i on kao i većina građana bio protiv privatizacije jer je dovelo do velikog broja nezaposlenih i siromašnih i pojasnio da u kontaktu sa potencijalnim ino - ulagačima opština traži formulu za prevazilaženje ovog problema.

Zijad Mujkić, predsjednik Skupštine Opštine Modriča

OPŠTINA MODRIČA IZMEĐU ZAKONA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI I PRAKSE

Po provedenim lokalnim izborima Skupština opštine Modriča konstituisana je prva u BiH. Veoma dobra politička priprema, uvažavanje izbornih rezultata, tolerancija i u osnovi suštinski zadatak da svi koji čine zakonodavnu vlast teže ka napretku i prosperitetu opštine, doprinijelo je punoj podršci svim kandidatima za izvršnu i zakonodavnu vlast. Takva orijentacija odbornika, klubova odbornika pa i političkih stranaka u procesu dogovaranja o aktuelnim pitanjima nastavljena je i po konstituisanju Skupštine.

Istina je da skupštinska zasjedanja nisu imuna ni od polemičkih tonova, političkih neslaganja, razmimoilaženja u pogledima na koncept strateškog plana ekonomskog razvoja, no, zasigurno to je odraz parlamentarne demokratije više nego što bi se moglo podvesti pod lične, usko stranačke ili neke druge negativne pojave.

Usvajanjem Strateškog plana ekonomskog razvoja opštine za period 2005.-2009. godine, novog regulatornog okvira: Statuta i Poslovnika o radu SO-e, Etičkog kodeksa, te realizacijom konkretnih zadataka na planu primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama i modula "Partnerstvo između opštine i građana", stvorene su neophodne pretpostavke za zakonitost, odgovornost, javnost u radu, ali i poziciju opštinskih službi i organa kao servisa građana.

Kada je riječ o funkcionisanju zakonodavne vlasti, informacije su sledeće: Skupštinska zasjedanja u pravilu su jedanput mjesečno, teme i dnevni red utvrđuju se na sjednicama

Kolegija Skupštine, Program rada je osnova skupštinskog djelovanja, radna tijela Skupštine: Komisije, odbori i savjeti manje- više uspješno ostvaruju svoju Poslovníkom o radu definisanu ulogu.

Gdje je opština Modriča u odnosu na Zakon o lokalnoj samoupravi i praksu?

Sve što je pozitivno u pomenutom Zakonu našlo je svoju primjenu i u praktičnim rješenjima, no, zasigurno i u Zakonu kao i u životu dosta je deklarativnog.

Tako u Zakonu se govori o zastupljenosti konstitutivnih naroda u opštinskoj administraciji, javnim ustanovama, preduzećima i prema popisu iz 1991. godine što veoma demokratično, humano i pravedno zvuči. Ali po popisu iz 1991. godine na opštini je bila jedna trećina Bošnjaka-muslimana od ukupno 34.500 stanovnika. Hrvata je bilo takođe oko jedne trećine, preciznije 10.650. Prvih je danas na opštini 3019, drugih 150.

Dakle, i uz najbolju volju i želju taj član zakona je neostvariv, posebno iz razloga što se ne mogu ugrožavati prava jednih da bi se dovela u nivo prava drugih.

U tom dijelu ali i u nekim drugim segmentima Zakon će morati pretrpjeti izmjene.

Modriča, Srpski kulturni centar, 22. septembar 2005. godine

Učesnici tribine koja je pod nazivom "Između Zakona i prakse" održana 22. septembra 2005. godine u Modriči su ukazali na niz akutnih problema koji opterećuju ovu opštinu. Odbornik Zijad Mujkić istakao je tako da neki od odbornika u Skupštini svoje mandate podređuju interesima stranke koja ih je delegirala, a ne djeluju u korist zajednice i po pravilima Izbornog Zakona.

Tokom tribine je pokrenuta inicijativa da se intenzivira saradnja između opštine i dvadeset dvije mjesne zajednice koje egzistiraju na ovom području.

Borislav Gvozden, Načelnik odjeljenja za finansije

NACRT BUDŽETA OPŠTINE MODRIČA ZA 2006. GODINU

Na javnoj raspravi o Nacrtu budžeta opštine Modriča za 2006. godinu, koja je održana u Modriči, u uvodnom dijelu izlaganja prisutni građani su upoznati sa najznačajnijim stavkama koje se tiču izvršenja budžeta za 2006. godinu.

Prezentovana je informacija da su budžetski prihodi za 2005. godinu planirani na nivou od 6.250.000 KM, a prema procjenama do kraja godine se očekuje ostvarenje prihoda u iznosu od 6.550.000 KM. Vrlo bitna informacija je da se obaveze prema budžetskim korisnicima izmiruju prema planu. Posebno raduju postignuti rezultati u izmirivanju obaveza iz početnog stanja koje su iznosile 1.454.000 KM i potpuno su izmirene. U toku izlaganja navedena su najznačajnija izdvajanja budžetskih sredstava u toku 2005. godine:

- Nakon što su građani informisani o rezultatima u tekućoj godini, izložen je Nacrt Budžeta za 2006. godinu. Prezentovane su činjenice i teškoće u planiranju budžetskih prihoda koje proizilaze iz početka primjene Zakona o porezu na dodatu vrijednost, a da pri tome nisu utvrđeni kriteriji raspodjele, odnosno, prisutna je neizvjesnost u pogledu iznosa koji će biti vraćen opštini.
- Budžet je planiran u iznosu od 6.800.000 KM, što predstavlja povećanje od 4% u odnosu na procjenu ostvarenja do kraja tekuće godine. Za budžetske korisnike je predviđen iznos od 670.000 KM, otplata obaveza iznosi 214.000 KM, ulaganja u komunalnu infrastrukturu 1.560.000 KM, te budžetska rezerva 120.000 KM.
- Predviđeno je ulaganje od 500.000 KM u završetak izgradnje nove zgrade Opštinske uprave, dok će preostala sredstva biti uložena prema planu kapitalnih ulaganja koji će biti usvojeni na Skupštini.

Modriča, Srpski kulturni centar, 15. decembar 2005. godine

Predstavnici opštine su za ovu tribinu pripremili projekcije na kojima su građani mogli vidjeti u koje svrhe je utrošen budžet za ovu godinu i koliki je budžet planiran za narednu 2006. godinu sa nabrojanim stavkama/aktivnostima i troškovima za svaku od njih.

Pošto je za 76 prisutnih građana tema tribine "Nacrt budžeta opštine Modriča" za 2006. godinu" bila interesantna bilo je dosta postavljenih pitanja i prijedloga:

- Da se Udruženju penzionera predvide veća sredstva za sledeću godinu,
- Kakvi su kriteriji kada je u pitanju odabir novih udruženja/institucija za finansiranje iz budžeta,
- Kada će se završiti rasvjeta u novom naselju Polje II,
- Kada će biti asfaltirani određeni dijelovi grada,
- Kako riješiti začepljenje kanalizacionih odvoda u gradu

Predstavnici vlasti su razmotrili prijedloge iznesene na tribini što je rezultovalo povećanjem određenih stavki koje su bile predložene na javnoj tribini.

Usvojene/povećane su stavke za:

- sport 100.000 KM na 150.000 KM
- Udruženje penzionera sa 22.000 KM na 25.000 KM
- za centar za socijalni rad
- Izbjeglice i povratnike
- političke partije i to prema zakonskoj odluci

Bosa Novaković, načelnica Odjeljenja za opštu upravu

SARADNJA OPŠTINE MODRIČA SA MLADIMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Na području opštine Modriča je veoma razvijen nevladin sektor i djeluje u svim oblastima od mladih, privrednika, poljoprivrednika, izbjeglih i raseljenih lica, humanitarnih udruženja, udruženja boraca, u oblasti zapošljavanja, zdravstva, obrazovanja, sporta i brojnih drugih.

Saradnja opštine Modriča sa mladima i NVO bilježi korak naprijed, što dokazujemo i finansijskom podrškom ovim organizacijama.

U 2005. godini je izdvojeno:

- sve nevladine organizacije -	135.338,50 KM
- sportska udruženja -	<u>148.000,00 KM</u>
UKUPNO: -	283.338,50 KM

U 2006. godini je predviđeno:

- OO Crvenog krsta -	26.000,00 KM
- Opštinska boračka organizacija -	27.000,00 KM
- Udruženje penzionera -	25.000,00 KM
- Nezavisni biro za razvoj -	10.000,00 KM
- Ostale nevladine organizacije -	79.000,00 KM
- Sportska udruženja -	<u>150.000,00 KM</u>
UKUPNO: -	317.000,00 KM

Šta je urađeno od strane opštine, kada su u pitanju mladi?

Skupština opštine Modriča je formirala komisiju za pitanja mladih, a u lokalnoj upravi je imenovan službenik za pitanja mladih i nevladinih organizacija.

Načelnik opštine Modriča je potpisao projekat "Izgradnje i podrške strukturama u omladinskom sektoru", koji treba biti raelizovan do 2007. godine, u saradnji sa njemačkim društvom za tehničku saradnju (GTZ). Cilj projekta je stvoriti sredinu koja je usmjerena ka mladima u kojoj su mladi ljudi priznati kao značajan član i u kojoj mogu učestvovati u procesima odlučivanja u cilju stvaranja bolje budućnosti u opštini.

Prisutnim građanima su predloženi zajednički realizovani projekti opštine i Nevladinih organizacija u 2005/2006. godini u oblasti: privrede, poljoprivrede, mladih, zapošljavanja, školstva, zdravstva, lokalne uprave, obnove i izgradnje infrastrukture, održivog povratka, prevencije narkomanije kao i niza drugih projekata.

Načelnik Opštine Modriča podržava svaki projekat mladih i nevladinih organizacija u oblasti zapošljavanja, izgradnje, kvalitetnijeg života i razvoja opštine Modriča i njenih građana.

Modriča, Srpski kulturni centar, 20. mart 2006. godine

Nakon što je uvodničarka Bosa Novaković, načelnica odjeljenja za opštu upravu opštine Modriča dala kratki osvrt na rad NVO - sektora na ovom području i pojasnila način realizacije projekata uslijedilo je niz konstruktivnih pitanja prisutnih građana.

Njih je zanimalo koji su budući koraci Savjeta za pitanje mladih i nevladinih organizacija i da li su kriteriji za podnošenje projekata jednaki za sve. Mlade je također interesovalo postoji li mogućnost da opština izvrši provjeru prostorija koje je dodijelila nevladinim organizacijama i ustanovi da li se taj prostor adekvatno koristi kao i da inicira formiranje Savjeta mladih na području Mjesnih zajednica.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA
O INFORMISANOSTI,
KOMUNIKACIJI I SARADNJI
GRAĐANA SA LOKALNOM
UPRAVOM U OPŠTINI MODRIČA

UZORAK

Nakon godinu dana (period mart 2005. - mart 2006. godina) izvedeno je ponovo anketno istraživanje u okviru Projekta Ispitivanja informisanosti građana, komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom u opštini Modriča. Anketiranje je u 2005. godini provedeno na reprezentativnom uzorku od 165 građana, a u 2006. godini na reprezentativnom uzorku od 171 građana.

Cilj ovog istraživanja je da se ustanovi na koje načine i u kojoj mjeri su građani informisani o radu organa lokalne uprave, kao i o vidovima komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom, te da se na osnovu tih spoznaja provedu aktivnosti koje će unaprijediti rad lokalne uprave. Cilj ponovljenog anketiranja nakon godinu dana ogleda se i u nastojanju da se sagledaju efekti koji su na ovom planu postignuti (kao izraz percepcije građana) u posmatranom vremenskom periodu.

Anketiranje građana od posebne je važnosti u cilju dijagnosticiranja stanja i aktivnog učešća u poboljšanju informisanosti, komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom.

Anketa je provedena kao anonimna, u cilju dobijanja objektivne slike stanja informisanosti građana, komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom u opštini Modriča.

Uzorak je tako strukturiran da uvažava sljedeće strukture stanovništva opštine Modriča:

1. pol
2. starost
3. radni status/status
4. školsku spremu
5. domicilni i izbjeglički status
6. zonu stanovanja.

1. Prema polu ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema polu

2005.				2006.			
R.br.	Pol	Broj ispitanika	%	R.br.	Pol	Broj ispitanika	%
1.	Muški	56	34,0	1.	Muški	62	36,3
2.	Ženski	109	66,0	2.	Ženski	109	63,7
	UKUPNO	165	100,0		UKUPNO	171	100,0

2. Prema starosnoj dobi ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema starosnoj dobi

2005.				2006.			
R.br.	Starosna dob	Broj ispitanika	%	R.br.	Starosna dob	Broj ispitanika	%
1.	do 20	5	3,1	1.	do 20	8	4,7
2.	20 - 30	56	34,8	2.	20 - 30	46	27,1
3.	30 - 40	45	28,0	3.	30 - 40	54	31,8
4.	40 - 50	25	15,5	4.	40 - 50	29	17,1
5.	50 - 60	23	14,3	5.	50 - 60	20	11,8
6.	60 -70	7	4,3	6.	60 -70	13	7,6
	UKUPNO	161*	100,0		UKUPNO	170**	100,0

* četiri podatka nedostaju

** jedan podatak nedostaje

3. Prema radnom statusu, odnosno statusu, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema radnom statusu

2005.			
R.br.	Radni status/status	Broj ispitanika	%
1.	Zaposlen u državnom preduzeću ili administraciji	32	19,8
2.	Zaposlen u privatnom preduzeću	67	41,4
3.	Zaposlen u međunarodnim ili nevladinim organizacijama	6	3,7
4.	Samozaposlen	8	4,9
5.	Nezaposlen	32	19,8
6.	Penzioner	11	6,8
7.	Đak/student	6	3,7
	UKUPNO	162*	100,0

2006.

R.br.	Radni status/status	Broj ispitanika	%
1.	Zaposlen u državnom preduzeću ili administraciji	29	17,1
2.	Zaposlen u privatnom preduzeću	60	35,3
3.	Zaposlen u međunarodnim ili nevladinim organizacijama	11	6,5
4.	Samozaposlen	15	8,8
5.	Nezaposlen	30	17,6
6.	Penzioner	14	8,2
7.	Đak/student	11	6,5
	UKUPNO	170**	100,0

*tri podatka nedostaju

**jedan podatak nedostaje

4. Prema školskoj spremi, odnosno prema završenoj školi, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema školskoj spremi

2005.

R.br.	Školska sprema	Broj ispitanika	%
1.	Bez školske spreme	2	1,2
2.	Osnovna škola	15	9,1
3.	Srednja škola	117	71,3
4.	Viša škola i fakultet	30	18,3
	UKUPNO	164*	100,0

2006.

R.br.	Školska sprema	Broj ispitanika	%
1.	Bez školske spreme	1	0,6
2.	Osnovna škola	13	7,9
3.	Srednja škola	111	67,7
4.	Viša škola i fakultet	39	23,8
	UKUPNO	164**	100,0

* jedan podatak nedostaje

**sedam podataka nedostaje

5. Prema domicilnom i izbjegličkom statusu, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema domicilnom i izbjegličkom statusu

2005.				2006.			
R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%	R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%
1.	Domicilni	112	70,0	1.	Domicilni	105	63,3
2.	Povratnici	9	5,6	2.	Povratnici	11	6,6
3.	Izbjeglja i raseljena lica	39	24,4	3.	Izbjeglja i raseljena lica	50	30,1
	UKUPNO	160*	100,0		UKUPNO	166**	100,0

* pet podataka nedostaje

** pet podataka nedostaje

6. Prema zoni stanovanja, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema zoni stanovanja

2005.			
R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%
1.	Uža gradska zona	69	42,3
2.	Prigradsko naselje	31	19,0
3.	Seosko naselje	63	38,7
	UKUPNO	163	100,0

2006.			
R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%
1.	Uža gradska zona	82	48,2
2.	Prigradsko naselje	33	19,4
3.	Seosko naselje	55	32,4
	UKUPNO	170**	100,0

* dva podatka nedostaju

** jedan podatak nedostaje

INFORMISANOST

T1. Prema tome u kojoj mjeri su informisani o radu organa lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika loše je informisan o radu organa lokalne samouprave i to Skupštine 35.2%, Načelnika 34.6% i pojedinih odjeljenja i njihovih načelnika 38.1%.

2006: Najveći broj ispitanika osrednje je informisan o radu organa lokalne samouprave i to Skupštine 38.8%, Načelnika 40.0% i pojedinih odjeljenja i njihovih načelnika 46.5%.

Komparacija 2005. i 2006: Uočljivo je da ocjene u 2006. godini pokazuju poboljšanje u pogledu informisanosti o radu organa lokalne samouprave.

T2. Prema tome u kojoj mjeri je izražena spremnost (dostupnost, ljubaznost) organa (službenika) lokalne samouprave da daju zakonom propisane informacije o radu organa lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Kada je u pitanju izražena spremnost (dostupnost, ljubaznost) organa (službenika) lokalne samouprave da daju zakonom propisane informacije o radu organa lokalne samouprave može se konstatovati da su svi navedeni organi ocijenjeni tako da je donekle izražena spremnost u ovom pogledu (kod Skupštine 39.9%, kod Načelnika 40.0%, kod pojedinih odjeljenja i njihovih načelnika 39.1%), s tim da treba zapaziti visoko učešće ocjene da je spremnost slabo izražena na svim nivoima.

2006: Najveći broj ispitanika ocjenjuje (Skupština 38.3%; Načelnik 32.5%) da je donekle izražena spremnost (dostupnost, ljubaznost) organa (službenika) lokalne samouprave da daju zakonom propisane informacije o radu organa lokalne samouprave, odnosno da je ova spremnost slabo izražena (38.9%) kod načelnika odjeljenja.

Komparacija 2005. i 2006: Može se konstatovati da nema značajne promjene u 2005. u odnosu na 2006. godinu u pogledu izražene spremnosti organa lokalne samouprave da daju zakonom propisane informacije o radu organa lokalne samouprave.

T3. Prema ocjeni stepena informisanosti uslugama (procedurama) lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika (40.5%) odgovorio je da je osrednje informisan o uslugama (procedurama) organa lokalne samouprave, a 34.8% da je loše informisan.

2006: Najveći broj ispitanika (44.6%) odgovorio je da je osrednje informisan o uslugama (procedurama) organa lokalne samouprave, a 28.0% da je loše informisan.

Komparacija 2005. i 2006: Uočljivo je blago poboljšanje u 2006. u odnosu na 2005. godinu u pogledu stepena informisanosti uslugama organa lokalne samouprave.

T4. Prema načinu dobijanja informacije o radu organa lokalne samouprave (skupština, načelnik), ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika informacije o radu organa lokalne samouprave dobija putem TV-a (57.0%), direktnim kontaktima (28.5%) i putem novina (22.4%), a 30.3% i na druge načine.

2006: Najveći broj ispitanika informacije o radu organa lokalne samouprave dobija putem TV-a (52.0%), novinama (33.3%), direktnim kontaktima (26.3%) i putem radija (25.7%).

Komparacija 2005. i 2006: Uočljive su promjene, tako da je učešće novina i radija značajno povećano.

T5. Prema načinu dobijanja informacije o uslugama i procedurama u radu organa lokalne samouprave (odjeljenja), ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika informacije o uslugama i procedurama organa lokalne samouprave (odjeljenja) dobija putem TV-a (47.3%), kroz direktne kontakte (29.1%) i novine (20.0%), a 30.3% informacije dobija i na druge načine.

2006: Najveći broj ispitanika informacije o uslugama i procedurama organa lokalne samouprave (odjeljenja) dobija putem TV-a (29.8%), kroz direktne kontakte (28.7%) i novine (23.4%).

Komparacija 2005. i 2006: Raspored medija u posmatranom periodu je isti, ali su relativni odnosi nešto izmijenjeni, naročito u pogledu smanjenja učešća TV-a.

T6. Ocjene u vezi sa informisanošću od strane organa lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije).

R.br.	Ocjena informisanosti u odnosu na prethodni period	U odnosu na prethodni period informisanost je				
		Jako poboljšana	Donekle poboljšana	Ista	Donekle pogoršana	Jako pogoršana
1.		16	48	90	0	4
	%	10,1	30,4	57,0	0,0	2,5

Ovo je generalna percepcija ispitanika u vezi sa informisanošću od strane organa lokalne uprave u odnosu na prethodni period. Dominantna je ocjena da je informisanost ista kao i prošle godine (57.0%), mada je značajno i učešće ispitanika koji ocjenjuju da je informisanost u ovom pogledu donekle poboljšana (30.4%), što upućuje na zaključak da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.

KOMUNIKACIJA

K1. Prema tome u kojoj mjeri su informisani o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Za sve organe lokalne samouprave najveći broj ispitanika (Načelnik 38.9%, Predsjednik Skupštine 39.2%, Skupštine 35.3%, odjeljenja (načelnici) 33.1%) ocijenio je da je informisanost o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave osrednja, pri čemu je značajno učešće ocjena loše i veoma loše za sve navedene organe lokalne samouprave.

2006: Najveći broj ispitanika (Načelnik 35.2%, Predsjednik Skupštine 35.2%, odjeljenja (načelnici) 42.2%) ocijenio je da je informisanost o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave loša, pri čemu je značajno učešće ocjena osrednje (kao u slučaju Skupštine 34.6%).

Komparacija 2005. i 2006: U odnosu na 2005. godinu može se zapaziti da ocjene ispitanika upućuju na pogoršanje informisanosti o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave.

K2. Prema tome u kojoj mjeri su zadovoljni komunikacijom sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

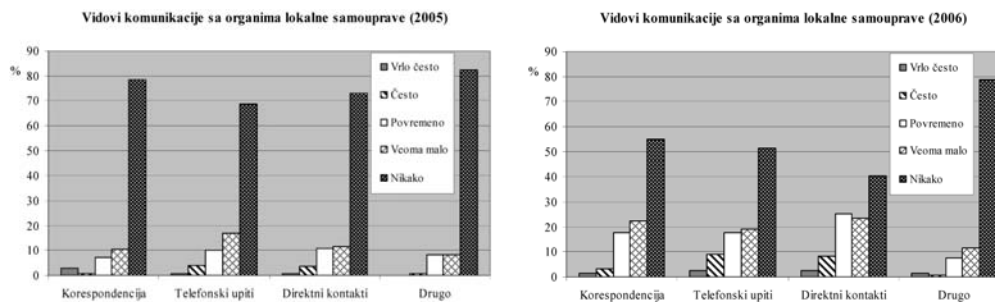
2005: Kada je u pitanju zadovoljstvo ispitanika komunikacijom sa organima lokalne samouprave, tada je ova ocjena osrednje zadovoljni za Načelnika 39.5%, Predsjednika Skupštine 41.4% i Skupštine 39.2%, dok je za odjeljenja najveći broj ispitanika (38.3%) dao ocjenu nezadovoljan.

2006: Ispitanici ocjenjuju komunikaciju sa organima lokalne samouprave sa osrednje zadovoljni za Načelnika 37.0%, Predsjednika Skupštine 39.5% i Skupštine 42.0%, dok je za odjeljenja najveći broj ispitanika (39.8%) dao ocjenu nezadovoljan.

Komparacija 2005. i 2006: Može se konstatovati da su ocjene zadovoljstva komunikacijom sa organima lokalne samouprave u 2006. godini veoma slične kao u prethodnoj godini.

K3. Prema tome koje vidove komunikacije sa organima lokalne samouprave i koliko često koriste, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Podaci veoma jasno pokazuju da je u opštini Modriča vrlo slaba komunikacija između organa lokalne samouprave i građana, jer je većina ispitanika kod svih vidova komunikacije odgovorila da nikako ne koriste navedene vidove komunikacije (sandučići za žalbe i sajt opštine, prema ovim nalazima i ne postoje), pa čak i drugi vidovi komunikacije se u većini nikako ne koriste.

2006: Većina ispitanika odgovorila je da nikako ne koriste navedene vidove komunikacije.

Komparacija 2005. i 2006: Može se konstatovati, da uprkos prethodnoj konstataciji, postoje značajni pomaci u posmatranom periodu u pogledu vidova komunikacije sa organima lokalne samouprave, jer su kod svih stavki značajno smanjena učešća ocjene nikako, a naročito kod direktnih konatakata (sa 73.0% na 40.5%), kao i korespondencije (sa 78.5% na 55.1%) i telefonskih upita (sa 68.5% na 51.3%).

K4. Prema tome u kojoj mjeri im je pružena prilika da iskažu mišljenje o radu organa lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika (37.7%) ocjenjuje da im nikako (odnosno 34.6% ispitanika ocjenjuje kao veoma malo) nije pružena prilika da iskažu mišljenje o radu organa lokalne samouprave.

2006: Najveći broj ispitanika (42.2%) ocjenjuje slabim mogućnost da iskažu mišljenje o radu organa lokalne samouprave, s tim da je značajno učešće (22.9%) i onih koji ocjenjuju da nikako nemaju priliku da iskažu ovo mišljenje.

Komparacija 2005. i 2006: Uočljive su pozitivne tendencije, jer je u 2006. godini najveći broj ispitanika dao ocjenu slabo, u odnosu na 2005. godinu kada je najveći broj ocjena bio nikako.

K5. Ocjene komunikacije sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije).

R.br.	Ocjena komunikacije u odnosu na prethodni period	U odnosu na prethodni period komunikacija je				
		Jako poboljšana	Donekle poboljšana	Ista	Donekle pogoršana	Jako pogoršana
1.		17	36	105	2	6
	%	10,2	21,7	63,3	1,2	3,6

U globalu, ocjene ispitanika o komunikaciji sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije), upućuju na to da je ona i dalje ista (63.3%). Pri tome je značajno učešće ocjena da je komunikacija donekle poboljšana (21.7%), što upućuje na to da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.

SARADNJA

S1. Prema tome u kojoj mjeri su informisani o mogućnostima saradnje sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Prema odgovorima ispitanika o informisanosti o mogućnostima saradnje sa organima lokalne samouprave može se zaključiti da većina ispitanika ocjenjuje da je loša (kod Načelnika 45.2%, Predsjednika Skupštine 45.5, kod Skupštine 46.8% i odjeljenja 45.2%).

2006: Prema odgovorima ispitanika o informisanosti o mogućnostima saradnje sa organima lokalne samouprave može se zaključiti da većina ispitanika ocjenjuje da je loša (kod Načelnika 35.5%, Predsjednika Skupštine 38.9%, kod Skupštine 41.0% i odjeljenja 44.0%).

Komparacija 2005. i 2006: U 2006. godini situacija je veoma slična kao i u 2005. godini, s tim da treba zapaziti da su nivoi učešća nešto niži, pa bi se na taj način moglo konstatovati da su prisutne pozitivne tendencije na ovom planu.

S2. Prema tome u kojoj mjeri su zadovoljni saradnjom sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Zadovoljstvo saradnjom sa organima lokalne samouprave, prema najvećem broju odgovora, je iskazano nezadovoljstvo u slučaju Načelnika (41.0%), Predsjednika Skupštine (43.4%), Skupštine (44.1%) i odjeljenja (44.8%).

2006: Prema ocjenama ispitanika zadovoljstvo saradnjom sa organima lokalne samouprave je osrednje u slučaju Načelnika (36.2%) i Predsjednika Skupštine (36.8%), pri čemu je još uvijek značajno prisustvo ocjena koje iskazuju nezadovoljstvo. Ocjene za Skupštinu (38.0%) i odjeljenja (43.2%) upućuju na nezadovoljstvo.

Komparacija 2005. i 2006: Evidentni su pozitivni pomaci kod Načelnika i Predsjednika Skupštine, a dijelom i kod Skupštine, kada se posmatraju relativni odnosi. Zadovoljstvo saradnjom najmanje je unapređeno kod Odjeljenja (načelnika).

S3. Prema tome koje vidove saradnje sa organima lokalne samouprave i koliko često koriste, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005.						
R.br.	Organ lokalne samouprave	Ocjena				
		Veoma često	Često	Povremeno	Veoma malo	Nikako
1,	Rad u mjesnoj zajednici	5	1	8	17	101
	%	3,8	0,8	6,1	12,9	76,5
2,	Savjetodavna tijela	1	2	4	15	93
	%	0,9	1,7	3,5	13,0	80,9
3,	Direktni usmeni kontakti	3	2	15	23	92
	%	2,2	1,5	11,1	17,0	68,1
4,	Drugo	2	2	7	17	100
	%	1,6	1,6	5,5	13,3	78,1

* 24 ispitanika navelo je da ovaj vid saradnje ne postoji

2005: Iz prethodne tabele može se zaključiti da većina ispitanika nikako ne koristi nijedan od pomenutih vidova saradnje, pa ni onaj označen kao drugo.

2006.						
R.br.	Organ lokalne samouprave	Ocjena				
		Veoma često	Često	Povremeno	Veoma malo	Nikako
1,	Rad u mjesnoj zajednici	0	3	15	29	100
	%	0,0	2,0	10,2	19,7	68,0
2,	Savjetodavna tijela	1	1	12	23	93
	%	0,8	0,8	9,2	17,7	71,5
3,	Direktni usmeni kontakti	4	8	34	38	68
	%	2,6	5,3	22,4	25,0	44,7
4,	Drugo	2	2	12	25	90
	%	1,5	1,5	9,2	19,1	68,7

* 24 ispitanika navelo je da ovaj vid saradnje ne postoji

2006: Iz prethodne tabele može se zaključiti da i u 2006. godini većina ispitanika nikako ne koristi nijedan od pomenutih vidova saradnje.

Komparacija 2005. i 2006: U 2006. situacija je slična kao i u 2005. godini u pogledu vidova saradnje, s tim da postoje određena poboljšanja kod svih vidova, iskazano smanjenjem relativnog učešća odgovora nikako.

S4. Ocjene saradnje sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije).

R.br.	Ocjena saradnje u odnosu na prethodni period	U odnosu na prethodni period saradnja je				
		Jako poboljšana	Donekle poboljšana	Ista	Donekle pogoršana	Jako pogoršana
1.		18	35	103	2	8
	%	10,8	21,1	62,0	1,2	4,8

Ocjena saradnje sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije) dominantno (62.0%) upućuje na to da je ona ista, pri čemu je značajno učešće (21.1%) i ocjena koje upućuju na to da je saradnja donekle poboljšana. Ovo upućuje na zaključak da su prisutne pozitivne tendencije u saradnji sa organima lokalne uprave.

EDUKACIJA

F1. Prema tome da li im je potrebna edukacija u cilju ostvarivanja komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika (29.6%) ocjenjuje donekle potrebnom edukaciju u cilju ostvarivanja komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave, a 25.2% smatra je nepotrebnom. Uočljivo je da su ispitanici na planu edukacije značajno podijeljeni.

2006: Ispitanici ocjenjuju u najvećoj mjeri (37.7%) da je donekle potrebna edukacija u cilju ostvarivanja komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave, a značajno je i učešće (30.5%) onih koji smatraju ovaj vid edukacije potrebnim.

Komparacija 2005. i 2006: Evidentna je promjena razmišljanja u 2006. u odnosu na 2005. godinu u pogledu potrebe edukacije. Uočljivo je da su stavovi na ovom planu značajno evoluirali u pravcu ocjene da je ovaj vid edukacije potreban.

F2. Vrste edukacije - obrazovanja u cilju ostvarivanja bolje komunikacije i saradnje sa organima lokalne uprave.

Raspored ispitanika prema odgovorima u vezi sa vrstama edukacije potrebnim u cilju ostvarivanja bolje komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave.

U pogledu vrste edukacije - obrazovanja, potrebnim u cilju ostvarivanja bolje komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave, ispitanici prije svega ističu Uloga građana u demokratiji i odgovornost izabranih predstavnika (39.2%) i Građansko organizovanje i identifikovanje problema (38.6%).

	Vrsta edukacije	Broj ispitanika	%
a	Uloga građana u demokratiji i odgovornost izabranih predstavnika	67	39.2
b	Uloga medija u demokratskom društvu	26	15.2
c	Građansko organizovanje i identifikovanje problema	66	38.6
d	Planiranje građanskih akcija	37	21.6
e	Vještine komunikacije	36	21.1

ZAKLJUČCI

1. Generalna percepcija ispitanika u vezi sa informisanošću od strane organa lokalne uprave u odnosu na prethodni period upućuje na to da je dominantna ocjena da je informisanost ista kao i prošle godine (57.0%), mada je značajno i učešće ispitanika koji ocjenjuju da je informisanost u ovom pogledu donekle poboljšana (30.4%), što upućuje na zaključak da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.
2. U globalu, ocjene ispitanika o komunikaciji sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije), upućuju na to da je ona i dalje ista (63.3%). Pri tome je značajno učešće ocjena da je komunikacija donekle poboljšana (21.7%), što upućuje na to da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.
3. Ocjena saradnje sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije) dominantno (62.0%) upućuje na to da je ona ista, pri čemu je značajno učešće (21.1%) i ocjena koje upućuju na to da je saradnja donekle poboljšana. Ovo upućuje na zaključak da su prisutne pozitivne tendencije u saradnji sa organima lokalne uprave.
4. Evidentna je promjena razmišljanja u 2006. u odnosu na 2005. godinu u pogledu potrebe edukacije u cilju ostvarivanja komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave. Uočljivo je da su stavovi na ovom planu značajno evoluirali u pravcu ocjene da je ovaj vid edukacije potreban.

ITESLIĆ

OD LOKALNOG DO GLOBALNOG DIJALOGA?

Rade Pavlović, načelnik opštine Teslić

OPŠTINA TESLIĆ - OD IZBORA DO DANAS

Ovdje govorim u svojstvu načelnika opštine Teslić, i najiskrenije moram reći da ni sam nisam zadovoljan sa dinamikom rješavanja problema u ovih 6 ili 7 mjeseci, koliko je proteklo od izbora.

Kao prvo nisam zadovoljan s tim što smo nakon izbora, oko mjesec i po dana izgubili u čekanju konačne verifikacije izbornih rezultata, kao uostalom i druge opštine u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Smatram da je u ovoj eri dinamike i brzih promjena nedopustivo da se zbog ovih formalnosti izgubi toliko vremena.

Smatram da je zbog opcije glasanja u odsustvu, u našem izbornom sistemu značajno usporena procedura utvrđivanja konačnih izbornih rezultata i zato sam sugerisao Izornoj komisiji i nadležnim institucijama da se koriguju neka rješenja u izbornom zakonodavstvu i da se ta procedura prilagodi savremenim trendovima.

Dalje, bilo je veoma upadljivo da su u vrijeme predizborne kampanje u javnosti podgrijavana velika očekivanja od novih načelnika, koji će biti neposredno izabrani od građana. U tom smislu, nastupali su i domaći faktori i međunarodna zajednica a činili su to uglavnom bez pokrića u činjenicama.

Bez pokrića zato što smo imali raspisane lokalne izbore prije nego što je donesen novi Zakon o lokalnoj samoupravi. Mi u vrijeme izbora još nismo znali kakvi će biti odnosi i kakve nadležnosti organa koje biramo.

Tek dva mjeseca nakon lokalnih izbora, donosi se Zakon o lokalnoj samoupravi i tada uočavamo da su suprotno očekivanjima, ovlašćenja načelnika opštine prilično umanjena. Ispostavilo se da je načelnicima, koje građani biraju neposredno, dato manje ovlašćenja nego prethodnim načelnicima opštine, koji su birani posredno od skupštine.

Ovu konstataciju najbolje možemo argumentovati kod odredbi o imenovanju šefova ili načelnika resora u opštinskoj upravi. U ranijem periodu te šefove je imenovao načelnik opštine i samo je informisao Skupštinu opštine o učinjenom.

Novi zakon je ta imenovanja stavio u nadležnost skupštine. Načelnik nema "odriješene ruke" da bira svoje saradnike. Odgovoran je za stanje u svim oblastima, a nema ovlašćenja da sam odredi svoje saradnike. Ovo pitanje nije bitno zbog neke taštine, ili želje načelnika za ličnom vlašću, već je bitno u pogledu bržeg i efikasnijeg organizovanja posla.

I u Tesliću i u većini drugih opština, već 4-5 mjeseci traju procedure imenovanja načelnika u odjeljenjima opštinske uprave. Te procedure još nisu završene, a i kada se završe, uz ovakav način imenovanja, veliko je pitanje da li ćemo dobiti ljude koji će funkcionisati kao uigran tim.

Međutim, bez obzira na ove okolnosti, ja sam po dolasku na mjesto načelnika opštine, nastojao da uspostavim korektnu saradnju sa postojećim timom saradnika i da rješavam ono što se može riješiti.

U tom nastojanju, moram istaći, naišao sam na veoma korektnu saradnju zatečenih kadrova u opštini. To mi je bilo veoma značajno u pokušaju da anuliram zaostatke i izgubljeno vrijeme od 2-3 mjeseca oko izbora, kada je opštinska administracija bila u nekoj statičnoj poziciji.

Odmah po konstituisanju skupštine i skupštinskih tijela, pokrenuli smo kampanju da prije kraja godine u zakonskom roku donesemo budžet opštine. Organizovali smo dosta kvalitetnu javnu raspravu i razmatrali smo budžet i u formi nacrti i u formi prijedloga. Bez obzira na izvjesne razlike u stranačkim pozicijama, odluku o budžetu opštine smo donijeli uz visok stepen usaglašenosti stavova u skupštini, i mislim da će to biti kvalitetan akt. Uz zadržavanje svih dobrih elemenata iz prethodnog perioda, ove godine smo u budžetu dali akcenat na neke budžetske stavke, cijeneći inicijative iz javne rasprave. Između ostalog, planirano je:

- za podsticaj ulaganja u privatno preduzetništvo i poljoprivredu, da se obezbijedi 350.000,00 KM;
- za stipendiranje učenika i studenata, da se obezbijedi 70.000,00 KM;
- za programe mladih, da se obezbijedi 20.000,00 KM
- i za programe lokalnih vodovoda, planirano je 300.000,00 KM.

U odnosu na stanje iz prethodnih godina, na ovim stavkama smo sredstva povećali oko 100%. Da smo imali više mogućnosti, ja bih bio za to da još povećamo te stavke.

Posebno bi to bilo opravdano kod stavke za stipendiranje učenika i studenata jer znamo kakva je situacija u pogledu mogućnosti zapošljavanja mladih, a ipak sa školovanjem i sticanjem višeg stepena stručne spreme, koliko-toliko, otvaraju se povoljnije perspektive.

Najveća stavka u budžetu opštine i ove godine je stavka za modernizaciju i održavanje putne mreže na području opštine. Planiranu stavku od 1.260.000,00 KM, nastojaćemo da u cjelosti realizujemo tokom godine. Time ćemo obezbijediti kontinuitet započetih investicija iz prethodnog perioda ali ćemo pokrenuti i modernizaciju, odnosno asfaltiranje na nekoliko novih putnih pravaca.

Ono čime nisam oduševljen je činjenica da smo i ove godine morali planirati pola miliona maraka za sportsku dvoranu. Morali smo to iz razloga što je u ovaj objekat već uloženo preko tri miliona maraka i što je sada neophodno postaviti krov da se objekat zaštiti od daljeg propadanja. Ta investicija je projektovana na preko šest miliona maraka. U ovom trenutku mi nemamo viziju, kao što je očigledno nisu imali ni oni koji su započeli ovaj projekat, odakle obezbijediti sredstva za završetak sportske dvorane. Dalje se otvara i cijeli niz drugih veoma teških pitanja: Ko će održavati taj objekat? Kako će on poslovati? Hoće li sportska dvorana poslovati na profitabilnoj osnovi ili će biti novi trošak za budžet opštine? Istina, ta je investicija pokrenuta na osnovu legalnih odluka Skupštine opštine ali mislim da to nije bila pametna odluka. Narodski rečeno, čini mi se da se u taj posao krenulo kao "grlom u jagode". Slažem se da Tesliću treba sportska dvorana, ali primjereno veličini i mogućnostima ove opštine.

Imamo primjere nekih opština koje su to riješile lijepo i skromno, sa približno milion maraka (Tešanj, Odžak).

Po dolasku na mjesto načelnika, insistiram na budžetskoj disciplini i principu da se planiranje i trošenje budžeta svede u realne okvire. U tom smislu insistirao sam i na zaključku da se izvrši revizija poslovanja budžeta u prethodne četiri godine. Nipošto ne bih prejudicirao nikakve ocjene ali stvorena je nekakva klima sumnji i nepovjerenja i najbolje je da naši građani i poreski obveznici dobiju mjerodavnu informaciju: da li su budžetska sredstva trošena namjenski i u zakonskim okvirima. U skladu sa usvojenim budžetom, mi smo u skupštini imali raspravu i usvojili smo program rekonstrukcije i modernizacije putne mreže na području opštine, a takođe i program izgranje objekata za vodosnabdijevanje. Nadalje, pripremili smo i program podsticajnih mjera za razvoj poljoprivrede na području opštine teslić. Taj program ima četiri osnovna cilja, i to su:

- podsticanje poljoprivrednih proizvođača na intenziviranje poljoprivredne proizvodnje,
- stvaranje uslova za povećanje organizovane poljoprivredne proizvodnje,
- usmjeravanje poljoprivrednih proizvođača ka robnoj proizvodnji i
- otvaranje radnih mjesta u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Za ostvarenje ovih programa, neophodno je da realizujemo budžetske prihode koje smo planirali za ovu godinu a ukupno je planirano 8.150.000,00 KM.

Podaci o realizaciji budžeta, koje imamo za prvi kvartal, nisu baš ohrabrujući ali ja se nadam da ćemo do kraja godine ipak ostvariti planirani budžet.

U prvom kvartalu tekuće godine u budžetu opštine je prihodovano oko 1.435.000,00 KM. To je za nekih 243.000,00 KM više nego u istom periodu prethodne godine ali u odnosu na planiranu dinamiku ostvarenja budžeta to je podbačaj za 28%. Međutim, u prvom kvartalu, svake godine budžet bilježi nešto sporiji priliv sredstava pa u narednom periodu očekujem da ćemo imati povoljniji trend. Već sam na početku pomenuo sistemske neusklađenosti oko imenovanja kadrova u administrativnoj službi opštine. Na istom pravcu otvara se i problem reorganizacije i racionalizacije opštinske uprave. Kao načelnik opštine bio sam obavezan da donesem i donio sam novi pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta u opštinskoj upravi. Taj pravilnik je u procesu implementacije i trebaće neko vrijeme da se u cjelosti implementira. U ovom procesu, sačinio sam evidenciju postojećeg personala u opštinskoj upravi i konstatovao određene neracionalnosti u pogledu korišćenja kadrovskih resursa. Ne kažem da su pojedinci krivi što ih je neko neadekvatno rasporedio, niti da su svi sada nekakav višak, ili da su to loši kadrovi, ali u rješavanju kompleksnog problema racionalizacije opštinske uprave, moraćemo sagledati sve okolnosti.

Tim više, što i novi Zakon o lokalnoj samoupravi, propisuje ovu obavezu, no značajan posao obavili smo i u pripremi za donošenje novog statuta opštine. Koncipirali smo nacrt statuta i proveli javnu raspravu u mjesnim zajednicama. Mislim da smo na dobrom putu da usvojimo dobar statut opštine Teslić i da ćemo to učiniti u narednim danima. Raduje me što smo ovim povodom, nakon dužeg vremena ponovo afirmisali institut javnih rasprava i naviku građana da učestvuju u odlučivanju o društvenim poslovima.

Ja sam se građanima opštine Teslić predstavio kao kandidat građanske opcije, odnosno opcije koja uvažava svakog čovjeka i odgovorno se odnosi prema svim građanima.

U tom smislu, korišću svaku priliku da i imidž opštine Teslić izgrađujem kao imidž otvorene i tolerantne sredine. Mislim da ćemo tako lakše rješavati mnoštvo naslijeđenih problema, da ćemo ići u pravcu otvaranja perspektiva razvoja ali ujedno to je i obrazac življenja i model

opstanka u savremenom svijetu. U komunikacijama kroz demokratske institucije, moramo naučiti da se uvažavamo i poštujemo, moramo se naučiti toleranciji i življenju u razlikama, ili ćemo nestati. Ne smijemo sami sebe osuditi na izumiranje, već moramo imati osjećaj odgovornosti, i za ovu i za buduće generacije.

Teslić, sala Skupštine opštine Teslić, 19.maj 2005.

Javna tribina održana u Tesliću 19. maja 2005. godine bila je prilika da aktuelni načelnik opštine Rade Pavlović upozna sugrađane sa svojom vizijom i programom razvoja ovog mjesta.

Kao prioritete u radu Pavlović je naveo oživljavanje prijeratnog privrednog giganta Drvne industrije "Borje" i pomoć razvoju malih preduzetnika smanjenjem opštinskih taksi.

Posebne pohvale od strane prisutnih građana dobio je Helsinški parlament građana Banjaluka, koji je ovom prilikom predstavio projekt "Od lokalnog do globalnog 2", a koji je djelovanjem na području ovog grada, prema ocjeni građana učinio da Teslić izađe iz decenijske medijske blokade.

Radovan Dušanić, sekretar Skupštine opštine Teslić

SKUPŠTINA OPŠTINE KAO ORGAN ODLUČIVANJA I KREIRANJA POLITIKE OPŠTINE

I UVODNE NAPOMENE

Opština, kao osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave, svoje funkcije vrši preko svojih organa. U skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi organi opštine su: Skupština opštine i Načelnik opštine. Načelnik opštine je nosilac izvršne vlasti u opštini, koju ostvaruje preko opštinske administrativne službe. Skupština opštine je Zakonom o lokalnoj samoupravi definisana kao organ odlučivanja i kreiranja politike opštine.

II SASTAV, ORGANIZACIJA I NADLEŽNOST SKUPŠTINE OPŠTINE

1. Sastav i organizacija Skupštine opštine - uopšte

Skupštinu opštine čine opštinski odbornici koje biraju građani neposredno u skladu sa izbornim zakonom, na period od četiri godine. Broj odbornika utvrđuje se Statutom opštine u skladu sa kriterijima utvrđenim izbornim zakonom, a osnovni kriteriji je broj registrovanih birača. Skupština opštine ima predsjednika i potpredsjednika Skupštine.

Predsjednik Skupštine zastupa i predstavlja Skupštinu, saziva sjednice Skupštine i njima predsjedava, te obavlja i druge poslove utvrđene Statutom opštine i Poslovníkom o radu Skupštine opštine. Potpredsjednik Skupštine opštine zamjenjuje predsjednika Skupštine u slučaju njegove spriječnosti. Predsjednika i potpredsjednika Skupštine opštine biraju odbornici na konstituirajućoj sjednici iz reda odbornika Skupštine opštine, na način utvrđen Statutom opštine (u našem slučaju - tajnim glasanjem). Skupština opštine bira i imenuje sekretara Skupštine opštine na vrijeme trajanja mandata Skupštine. Sekretar Skupštine opštine pruža stručnu pomoć predsjedniku Skupštine u pripremanju sjednica i organizovanju rada Skupštine i njenih radnih tijela, stara se o obezbjeđivanju uslova za ostvarivanje prava i obaveza odbornika, stara se o objavljivanju opštih i drugih akata Skupštine opštine u Službenom glasniku opštine, te obavlja i druge poslove utvrđene Statutom opštine i Poslovníkom o radu Skupštine opštine. Skupština opštine u pravilu obrazuje komisije, odbore i savjete, kao stalna radna tijela, a može obrazovati i povremena radna tijela. Radna tijela Skupštine razmatraju prijedloge odluka i drugih akata iz nadležnosti Skupštine pretresaju i proučavaju druga pitanja iz nadležnosti Skupštine, a mogu se pojaviti i kao predlagači određenih akata iz nadležnosti Skupštine.

Članove radnih tijela imenuje Skupština iz reda odbornika i drugih lica.

U Skupštini opštine se obrazuju klubovi odbornika političkih stranaka, koalicija i nezavisnih odbornika, kao osnovni oblik njihovog organizacionog djelovanja.

"Lična karta" Skupštine opštine Teslić

Skupštinu opštine Teslić, čini 31 odbornik, a njena "politička struktura" (prema političkim strankama kojima pripadaju odbornici), izgleda ovako:

- iz Srpske demokratske stranke - 9 odbornika
- iz Socijalističke partije RS - 6
- iz Stranke nezavisnih socijaldemokrata - 5
- iz Partije demokratskog progresa - 3
- iz Srpske radikalne stranke "Dr. Vojislav Šešelji" - 2
- iz Stranke za BiH - 2
- iz Stranke demokratske akcije - 2
- iz Socijal-demokratske partije BiH - 1
- nezavisni odbornik - 1

U pogledu nacionalne strukture, Skupštinu opštine Teslić čine:

- iz reda Srpskog naroda - 25 odbornika
- iz reda Bošnjačkog naroda - 6

Prema polnoj strukturi, Skupštinu opštine Teslić čine:

- 29 odbornika - muškaraci i
- 2 odbornika - žene

Starosna struktura odbornika iz sastava Skupštine opštine Teslić, izgleda ovako:

- do 27 godina starosti..... 2 odbornika
- od 28-40 godina starosti..... 3 odbornika
- od 41-60 godina starosti..... 24 odbornika
- preko 60 godina starosti..... 2 odbornika

Prosječna starost odbornika u Skupštini opštine Teslić je 45,5 godina.

Kvalifikaciona struktura odbornika u Skupštini opštine Teslić je sledeća:

- Visoka stručna sprema..... 14 odbornika
- Viša stručna sprema..... 7 odbornika
- Srednja stručna sprema..... 7 odbornika
- Treći stepen stručne spreme..... 3 odbornika

Predsjednik Skupštine opštine je gospodin Mile Brkić, odbornik iz Stranke nezavisnih socijaldemokrata, a potpredsjednik Skupštine opštine je gospodin Murat Kopic, odbornik iz SDP BiH. Sekretar Skupštine opštine je Radovan Dušanić.

Skupština opštine je, u skladu sa Poslovnikom o radu, obrazovala sledeća stalna radna tijela:

1. Komisija za verifikaciju mandata i mandatna pitanja
2. Komisija za izbor i imenovanja
3. Komisija za propise
4. Komisija za vjerska pitanja
5. Komisija za nagrade i priznanja
6. Odbor za društveni nadzor i predstavke
7. Odbor za regionalnu i međunarodnu saradnju
8. Savjet za sport i
9. Savjet za kulturu.

U skladu sa odgovorajućim odredbama Poslovnika Skupštine opštine, u Skupštini su obrazovana tri kluba odbornika i to: Klub odbornika SDS, Klub odbornika SPRS i Klub odbornika SNSD. Klub odbornika inače, prema Poslovniku o radu, može obrazovati najmanje pet odbornika, bilo da se radi o odbornicima jedne političke stranke, bilo odbornicima različitih političkih stranaka, koji imaju manje od 5 odbornika u SO-e, ali su se udružili i odlučili da obrazuju zajednički klub odbornika.

Nadležnost Skupštine opštine

Nadležnost Skupštine opštine, kao organa odlučivanja i kreiranja politike opštine, uglavnom je utvrđeno Zakonom o lokalnoj samoupravi, koji u članu 30., propisuje da su "najvažnije" nadležnosti Skupštine opštine sledeće:

- donosi Statut opštine,
- donosi odluke i druga opšta akta i daje njihovo autentično tumačenje,
- donosi budžet i završni račun budžeta,
- donosi ekonomski plan, plan razvoja i investicione programe,
- donosi razvojne, prostorne i urbanističke planove i programe,
- donosi program uređenja građevinskog zemljišta
- donosi sprovedbene planove,
- donosi odluke i druga opšta akta o obavljanju funkcija iz oblasti kulture, obrazovanja, sporta, zdravstva, socijalne zaštite, informacija, zanatstva, turizma, ugostiteljstva i zaštite okoline,
- donosi odluke o komunalnim taksama i drugim javnim prihodima, kada je ovlašćena zakonom,
- donosi odluke i druga opšta akta u oblasti civilne zaštite u skladu sa zakonom i preduzima mjere za funkcionisanje civilne zaštite;
- donosi odluke o pribavljanju, upravljanju i raspolaganju imovinom opštine,
- donosi odluku o određivanju naziva ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta,
- donosi odluku o upotrebi simbola opštine,
- donosi odluku o članstvu opštine u savezu opština i gradova i o udruživanju u druge saveze i organizacije,
- donosi plan korišćenja javnih površina,
- donosi odluku o proglašenju počasnih građana i utvrđuje prava i obaveze iz te odluke,
- donosi odluku o nagradama i priznanjima,

- bira i razrješava predsjednika skupštine opštine, potpredsjednika skupštine opštine, zamjenika načelnika opštine, sekretara skupštine opštine i članove stalnih i povremenih radnih tijela skupštine opštine,
- obrazuje stručnu službu za potrebe skupštine opštine i njenih radnih tijela,
- odlučuje o zaduženju opštine,
- usvaja poslovnik,
- razmatra godišnji izvještaj o radu Načelnika opštine i o istom zauzima svoj stav,
- odlučuje o pokretanju inicijative za opoziv načelnika opštine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izbor načelnika opštine,
- osniva preduzeća i ustanove komunalnih i drugih djelatnosti za obavljanje poslova od interesa za opštinu i upravlja istim u skladu sa zakonom,
- raspisuje javni zajam i samodoprinos,
- raspisuje referendum,
- daje mišljenje o metodologiji za utvrđivanje naknada za vršenje povjerenih poslova i
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

Statutom opštine uglavnom su preuzete gore navedene odredbe o nadležnosti Skupštine opštine, s tim što treba napomenuti da se ne radi o definitivnom "popisu" nadležnosti Skupštine opštine, već, o kako i sam zakonodavac kaže "najvažnijim" nadležnostima. To znači da se posebnim zakonima u nadležnost Skupštine opštine mogu staviti i druga pitanja.

RAD SKUPŠTINE OPŠTINE I AKTA KOJA DONOSI SKUPŠTINA

Rad Skupštine opštine

Način rada, sazivanje, utvrđivanje dnevnog reda, odlučivanje i druga pitanja značajna za rad Skupštine opštine i njenih radnih tijela uređuju se Statutom opštine i Poslovnikom Skupštine opštine. Skupština opštine radi u sjednicama koje se održavaju u sekularnom ambijentu. Sjednica Skupštine može se održati i punovažno odlučivati, ako sjednici prisustvuje većina od ukupnog broja odbornika (u našem slučaju - najmanje 16 odbornika). Sjednice Skupštine opštine saziva predsjednik SO-e samoinicijativno, na prijedlog načelnika opštine ili na prijedlog najmanje 1/3 odbornika. Poziv za sjednicu upućuje se odbornicima najmanje 7 dana prije održavanja sjednice. Uz poziv se dostavlja prijedlog dnevnog reda

te pisani materijali za predložene tačke dnevnog reda. Izuzetno, predsjednik Skupštine može sazvati sjednicu Skupštine u roku kraćem od 7 dana, a dnevni red za ovu sjednicu može predložiti i na samoj sjednici, s tim što je dužan na početku sjednice saopštiti odbornicima razloge sazivanja sjednice u roku kraćem od 7 dana. Na početku rada, Skupština prvo usvaja zapisnik sa prethodne sjednice. Dnevni red sjednice predlaže predsjednik Skupštine opštine, a utvrđuje se na sjednici nakon rasprave. Nakon utvrđivanja dnevnog reda, vodi se rasprava, odnosno razmatra se svako pitanje koje je na dnevnom redu prije nego što se o njemu odlučuje, izuzev ako je Poslovníkom o radu predviđeno da se o nekom pitanju odlučuje bez razmatranja ili se u tom smislu zaključi na samoj sjednici. O pitanjima koja su razmatrana na dnevnom redu sjednice, Skupština odlučuje u pravilu javnim glasanjem, osim u slučajevima kada je Statutom opštine ili posebnom odlukom Skupštine opštine predviđeno da se glasa tajno. Skupština o pitanjima iz svoje nadležnosti odlučuje većinom glasova ukupnog broja odbornika, a izuzetno, o pojedinim pitanjima utvrđenim Statutom opštine, Skupština odluke donosi dvotrećinskom većinom glasova. Prema važećem Statutu opštine Teslić, Skupština opštine donosi odluke dvotrećinskom većinom glasova odbornika o sledećim pitanjima:

- donošenje Statuta opštine i njegovim izmjenama
- davanju mišljenja o promjenama granica opštine i
- raspisivanju opštinskog referenduma.

Inače Skupština opštine radi na osnovu Programa rada koji se, u pravilu, donosi za kalendarsku godinu - do početka godine. Program rada sadrži poslove i zadatke Skupštine koji proizilaze iz Ustava, zakona i Statuta opštine, i utvrđene politike razvoja Opštine, kao i druge, poslove i zadatke u rješavanju pitanja iz domena lokalne zajednice. Međutim treba reći da je Program rada praktično otvoren dokument, jer praksa nameće potrebu da se Skupština bavi mnogim pitanjima koja se nisu mogla unaprijed predvidjeti odnosno programirati.

Od konstituisanja ovog saziva Skupštine opštine, održano je ukupno 10 radnih sjednica (9 redovnih i 1 posebna), na kojima je razmatrano ukupno 117 tačaka dnevnog reda, ili u prosjeku 11,7 tačaka po jednoj sjednici.

Akti Skupštine opštine

U skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi i Statutom opštine, Skupština opštine donosi sledeće akte: Statut opštine, odluke, zaključke rješenja, preporuke rezulucije i poslovnik.

Prijedlog za donošenje akata iz nadležnosti Skupštine opštine mogu podnijeti načelnik opštine, svaki odbornik, radna tijela skupštine opštine i najmanje 1000 birača sa područja opštine. Inicijativu za donošenje akata iz nadležnosti Skupštine opštine mogu pokrenuti građani i udruženja građana. Inicijativa se podnosi u pismenoj formi i mora sadržavati potpise najmanje 500 birača.

U dosadašnjem radu, od konstituisanja, pa do dana današnjeg, ovaj saziv Skupštine opštine razmatrao je i usvojio sledeća akta:

- novi Statut opštine Teslić,
- 24 odluke (uključujući i izmjene i dopune ranije donesenih odluka)
- 55 zaključaka
- 59 rješenja
- 5 Programa (uključujući Program rada SO-e)

U najvećem broju slučajeva kao predlogač akta pojavljivao se načelnik opštine, a samo u dva slučaja, razmatrani su akti čiji su predlagači bili stalna radna tijela Skupštine opštine (Komisija za propise i Savjet za sport).

Javnost rada Skupštine opštine

Sjednice Skupštine opštine i njenih radnih tijela su javne i njima mogu prisustvovati i zainteresovni građani pod uslovima utvrđenim poslovníkom o radu SO-e. U toku su aktivnosti na izradi, novog Poslovníka o radu Skupštine, kojim će se ovo pitanje detaljnije urediti.

Izuzetno, Skupština opštine i njena radna tijela mogu održati zatvorenu sjednicu, odnosno sjednicu bez prisustva javnosti samo kada se raspravlja o pitanjima za koja je javnost isključena u skladu sa posebnim propisima, i to na osnovu prethodno donesene odluke Skupštine o isključenju javnosti. U dosadašnjem radu ovog saziva Skupštine, nije bilo slučajeva isključenja javnosti, odnosno nije bilo zatvorenih sjednica Skupštine. Sjednicama Skupštine, pored odbornika, redovno su prisustvovali načelnik opštine sa saradnicima, predstavnici OHR-a, povremeno predstavnici OSCE, narodni poslanici u Skupštini RS sa područja opštine Teslić, predstavnici sredstava javnog informisanja i predstavnici pojedinih

nevladinih organizacija. Inače o održavanju sjednica Skupštine opštine redovno se obavještavaju sredstva javnog informisanja koja djeluju na području opštine i šire uz dostavu dnevnog reda i materijala za sjednicu (TV "Kanal 3", listovi "Svitanja", "Vidici", Glas Komuna", Radio "Studio-M", Radio "Džungla" i dr.).

Građani se obavještavaju i isticanjem sazivnika za sjednicu sa dnevnim redom, na oglasnoj tabli opštine, 7 dana prije održavanja sjednice. Javnost rada ostvaruje se i redovnim davanjem informacija sredstvima javnog informisanja o radu Skupštine, nakon održanih sjednica, plasiranjem informacija na WEB stranici opštine, povremenim štampanjem Biltena sa informacijama o značajnijim pitanjima o kojima je odlučivala Skupština opštine i sl.

O radu Skupštine opštine javnost se obavještava i redovnim objavljivanjem usvojenih akata u "Službenom glasniku opštine Teslić", koji se štampa u tiražu od 110 primjeraka i dostavlja svim mjesnim zajednicama, javnim ustanovama, političkim strankama i drugim korisnicima.

Teslić, sala Skupštine opštine Teslić, 19. avgust 2005. god.

U cilju da rad Skupštine opštine Teslić što više približi građanima, Omladinski savez Teslić i Helsinški parlament građana Banjaluka organizovali su devetnaestog avgusta javnu tribinu na temu "Skupština opštine i njene nadležnosti".

Nakon što je uvodničar Radovan Dušanić, sekretar Skupštine opštine Teslić upoznao 25 prisutnih građana sa nadležnostima koje Skupština opštine ima i upozorio na činjenicu da u skupštinskim klupama ove opštine sjedi 29 muškaraca i samo dvije žene, te da su samo dva od 31 odbornika mlađa od 27 godina, građani su bili u prilici da ukažu na niz problema i zatraže od odgovornih njihovo rješavanje. Kao problemi ove opštine navedeni su: rješavanje pitanja kolektivnog centra, oživljavanje proizvodnje u pogonima "Borja", rekonstrukcija sportske dvorane, obnova gradske plaže, problemi poplava u prigradskim naseljima, te problem velike nezaposlenosti stanovništva Teslića.

Borka Pavlović, načelnica odjeljenja za finansije opštine Teslić

OBRAZLOŽENJE BUDŽETSKIH PRIHODA I RASHODA ZA 2006. GODINU

Predloženim budžetom za 2006. godinu prihodi se planiraju ostvariti u iznosu od 8.350.000 KM, što je za 2 % više u odnosu na planirane prihode za 2005. godinu. Planiranje prihoda na ovom nivou temelji se na postojećoj dinamici priliva prihoda i prelaska na novi sistem oporezivanja putem uvođenja poreza na dodatu vrijednost čime se opšta stopa poreza na promet proizvoda i usluga povećava, a i u skladu je sa Smjericama i preporukama za donošenje budžeta opština i gradova za 2006. godinu koje je izdalo Ministarstvo za finansije.

a) Prihode koji u cjelosti pripadaju budžetu opštine su:

- porez na prihode od poljoprivrede i šumarstva,
- porez na zemljište i imovinu,
- porez na nasljeđe i poklone,
- porez na promet nepokretnosti i prava i
- porez na dobitke od igara na sreću.

Ovi prihodi se uplaćuju na račun za prikupljanje javnih prihoda opštine i banka vrši svakodnevno pražnjenje u korist računa budžeta opštine.

b) Prihodi koji se dijele između budžeta republike i budžeta opštine:

- porez na promet proizvoda i usluga u omjeru 60: 40 %,
- porez na dohodak građana u omjeru 75: 25 %,
- akcize na derivate nafte u omjeru 92,5: 7,5 %. Ovih 7,5 % se putem ponderisanih koeficijenata dijeli između opština, gdje opština Teslić učestvuje sa 2,68 %, Banja Luka 8,01 %, Doboj 3,38 % itd. Kriterijumi za raspodjelu ovih sredstava su: dužina lokalnih puteva, površina opštine i broj stanovnika.
- porez na promet akciznih proizvoda u omjeru 60: 40 %. Ovih 40 % se takođe na bazi ponderisanih koeficijenata dijeli između opština gdje opština Teslić učestvuje sa 1,07 %, Banja Luka 8,06 %, Doboj 2,40 % itd. Kriteriji za raspodjelu ovih sredstava su: broj stanovnika na dan 31.12.2002. godine i iznos naplaćenog poreza na promet akciznih proizvoda od 01.01.2001. godine do 31.07.2003. godine.

Ovi prihodi se naplaćuju preko računa javnih prihoda i po automatizmu se svakodnevno prazne i pripadajući dio uplaćuje u korist računa budžeta opštine.

Treba napomenuti da je opština Teslić ostala kao i u prethodnoj godini u grupi srednje razvijenih opština gdje se prihodi od poreza i usluga dijele na relaciji budžet republike i budžet opštine u omjeru 60:40 %. Neporeski prihodi predlažu se na nivou od 1.665.900 KM što u odnosu na plan za 2005. godinu predstavlja smanjenje od 22 %, a njihovo učešće u prihodima iznosi 20 %. I kod neporeskih prihoda razlikujemo:

a) Prihode koji se dijele između budžeta republike i budžeta opštine:

- posebna republička taksa na naftne derivate plaća se 0,15 KM po litri goriva i dijeli u omjeru 33,33: 6,67: 60 %. Iznos od 6,67 % se putem ponderisanih koeficijenata dijeli između opština kao i akciza na derivate nafte uz primjenu istih kriterija,
- naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u omjeru 50: 50 %,
- naknada za korišćenje mineralnih sirovina u omjeru 30:70 %,
- oduzeta imovinska korist i sredstva dobijena od prodaje oduzetih predmeta iz nadležnosti Republičke tržišne inspekcije u omjeru 70:30 %.

b) Prihodi koji u cjelosti pripadaju budžetu opštine:

- opštinske administrativne takse koje se plaćaju na sve podneske, rješenja, uvjerenja, ovjere potpisa, ovjere prepisa i razne sanitarne saglasnosti a na osnovu Odluke o administrativnim taksama.
- opštinske komunalne takse koje se plaćaju na osnovu Odluke o komunalnim taksama za: svaku istaknutu firmu, zauzimanje javnih površina, držanje sredstava za igru u ugostiteljskim

- objektima, držanje muzike, privremeni boravak gostiju (boravišna taksa),
- opštinske naknade - po osnovu dodjele gradskog građevinskog zemljišta, naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta te naknada po osnovu zakupa opštinskih poslovnih prostora,
  - naknada za šume se plaća 10 % od vrijednosti prodatih šumskih drvnih sortimenata, a po cijeni na panju,
  - ostali opštinski neporeski prihodi (naknada za eksploataciju šljunka iz riječnog korita, naknada za posječenu drvenu masu u privatnim šumama i sl.

S obzirom da neporeski prihodi proizlaze iz odgovarajućih opštinskih odluka, njihova naplata direktno zavisi od angažovanja svih službi organa uprave.

U zadnjih nekoliko godina na snazi je novi pristup u utvrđivanju i naplati poreskih obaveza. To znači da je, umjesto utvrđivanja vrste i visine obaveze od strane poreskog organa poreskom obvezniku ostavljena je mogućnost da sam na bazi dobrovoljnosti prijavi svoju obavezu kao i njenu visinu. U praksi to nije zaživjelo pa su i prihodi po ovom osnovu (porez na imovinu) nekoliko puta manji.

U 2006. godini nisu planirani prihodi po osnovu grantova odnosno pomoći po bilo kom osnovu.

Za rashodnu stranu budžeta opštine Teslić za 2006. godinu predložimo sljedeći način utroška:

- sredstva za rad organa uprave, u iznosu od 2.107.900 KM što je povećanje od 43% u odnosu na 2005. godinu. Ovo povećanje se odnosi na stavku bruto plata i naknada, što nije posljedica enormnog povećanja plata već uključuje dvanaest punih plata što u prethodnim godinama nije bio slučaj kada se planiralo jedanaest plata a dvanaesta plata se izmirivala sa stavke reprograma. Takođe treba napomenuti da povećanje stavki toplog obroka regresa i drugih pomoći uzrokovano je obavezom za angažovanjem volontera-pripravnika kojima navedene naknade pripadaju, a dosada ih nije bilo. Od važnijih izdvajanja unutar organa uprave treba napomenuti i sredstva za tekuće održavanje u visini od 180.000 KM, u okviru ove stavke planirano je izgradnja šalter sale čime bi se stvorile pretpostavke za kvalitetnijim pružanjem usluga strankama, a opština bi izašla iz kruga rijetkih opština koje nemaju riješen ovaj problem. U 2006. godini vršiče se pripreme za prelazak na trezorsko poslovanje za što je potrebno stvoriti preduslove u vidu nabavke opreme i obuke zaposlenih. Procjena od 50.000 KM je izvršena od strane Ministarstva za finansije.
- sredstva za puteve predložena su u iznosu od 1.300.000 KM i u odnosu na 2005. godinu povećana su za 3 %. Stavka održavanje lokalnih puteva predložena je u iznosu od 300.000

- KM i iz nje se finansira putarska služba, proljetno i jesenje održavanje lokalnih i nekategorisanih puteva i zimska služba,
- izgradnja puteva je predložena u iznosu od 1.000.000 KM, program lokalnih vodovoda 200.000 KM, program uređenja građevinskog zemljišta 546.600 KM, program zajedničke potrošnje 400.000 KM i sredstva za podsticaje u privredi 350.000 KM, ovo su budžetske stavke za koje se predlaže okvirni iznos, a u prvom kvartalu se pripremaju i ova skupština usvaja i donosi posebne programe za svaku od ovih stavki.
  - predložena sredstva za finansiranje Centra za socijalni rad su u iznosu od 430.000 KM, opštinske boračke organizacije 28.000 KM, povrat više ili pogrešno uplaćenih javnih prihoda 25.000 KM, budžetska rezerva 120.000 KM, stipendiranje učenika i studenata, 80.000 KM, Crveni krst 43.000 KM, SPKD "Prosvjeta" 40.000 KM, Narodna biblioteka "Danilo Kiš" 15.000 KM, Finansiranje sportskih društava i organizacija 246.000 KM su povećana u odnosu na prethodnu godinu a prema procentima iskazanim u tabelarnom pregledu plana rashoda. Ovdje treba napomenuti da je kod finansiranja sportskih društava i organizacija predviđen iznos od 20.000 KM za obilježavanje osamdesetogodišnjice F.K. "Proleter" Teslić.
  - predložena sredstva za finansiranje SMŠ "Jovan Dučić" 58.000 KM, SMŠ "Nikola Tesla" 53.000 KM, obaveze po osnovu reprograma 246.600 KM, isplate po sudskim rješenjima 20.000 KM, Prostorno-planska dokumentacija 200.000 KM, sredstva za rekonstrukciju i povratnike 283.000 KM, Vatrogasna jedinica 91.000 KM, finansiranje Doma zdravlja 50.000 KM i troškovi gazdovanja privatnim šumama 10.000 KM planirani su u manjim iznosima nego u prethodnoj godini. Kada je u pitanju manje planiran iznos sredstava za srednje obrazovanje potrebno je napomenuti da je do smanjenja došlo zbog preuzimanja obaveza plaćanja naknada po osnovu toplog obroka od strane Ministarstva za prosvjetu.
  - kod budžetskih korisnika, Dječije obdanište "Palčić" 75.000 KM, troškovi poreza na usluge 7.000 KM, troškovi platnog prometa 10.000 KM, sredstva za finansiranje mjesnih zajednica 42.000 KM, sredstva za boračko-invalidsku zaštitu 260.000 KM, Osnovne škole 30.000 KM, Sredstva za podršku programa mladih 20.000 KM, finansiranje političkih stranaka 80.000 KM, Program civilne zaštite 20.000 KM, Javno informisanje 50.000 KM i finansiranje Sportske dvorane 500.000 KM planirana sredstva su zadržana na nivou prethodne godine.
  - predložena sredstva, za finansiranje odborničkih naknada i naknada za zamjenika načelnika i predsjednika Skupštine opštine iznose 149.200 KM.

Teslić, sala Skupštine opštine Teslić, 18.11.2005. godine

Javna tribina održana u Tesliću 18. novembra 2005. godine bila je prilika da se tamošnji građani upoznaju sa Nacrtom budžeta za 2006. godinu i načinom njegove preraspodjele. Osnovna primjedba upućene opštinarima je da se prilikom kreiranja budžeta nedovoljno pažnje posvetilo finansiranju osnovnih škola i razvoju infrastrukture opštine. Naglašeno je da je ironično da u budžetu od 8.350.000 KM sredstva namjenjena ovim potrebama predstavljaju gotovo beznačajnu stavku. Građani su također insistirali da ubuduće njihovi predstavnici aktivno učestvuju u izradi budžeta.

Borislav Predojević, načelnik Odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti opštine Teslić

PODRŠKA OPŠTINE TESLIĆ U FINANSIRANJU PROJEKATA OMLADINSKIH ORGANIZACIJA

Iako dočekan sa mnoštvom kritičkih primjedbi prvenstveno iz krugova onih kojima je namijenjen, Zakon o omladinskom organizovanju jedan je od najvrijednijih produkata Narodne skupštine Republike Srpske u sadašnjem mandatu. Vrijednost usvojenog zakonskog projekta ne ogleda se samo u činjenici da su kroz njegove odredbe, mladi u ovom entitetu dobili pravni i institucionalni okvir za svoje djelovanje, već i u nagovještaju da se mijenja društvena klima i odnos prema onima koji čine budućnost ovih prostora i da briga za njih više neće biti samo deklarativne prirode.

Prisjetimo se da zakon o kome je riječ, omladinskoj populaciji u RS koju čine sva lica u životnoj dobi od 16 do 30 godina, pruža mogućnost da kroz različite forme i oblike teritorijalnog, strukovnog i interesnog organizovanja, dosadašnju poziciju nezadovoljnog posmatrača zamijeni konačno ulogom aktivnog subjekta u svim oblastima i procesima značajnim za život društvene zajednice. Istina, on ne dozvoljava omladinskim organizacijama da budu direktno uključene i angažovane u predizbornim kampanjama niti da pružaju javnu podršku političkim partijama i kandidatima, ali im zato nudi mogućnost da budu aktivni sudionici onoga što se naziva omladinska politika i što predstavlja strategiju rješavanja problema mladih u RS. To se prije svega odnosi na pitanje njihovog vaspitanja, njegovanja

moralnih, estetskih, kulturnih i sportskih vrijednosti, svestrani fizički i duhovni razvoj ličnosti, izgradnju svijesti o humanističkim vrijednostima, ličnoj i društvenoj odgovornosti, socijalno-zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju, ekologiji i drugim dostignućima savremene civilizacije.

Mada je po zamisli zakonodavca, najodgovornija institucija za realizaciju proklamovane politike i ciljeva u ovoj oblasti Sekretarijat za sport i omladinu u Vladi RS, ni uloga organa vlasti u lokalnim zajednicama na ovom polju nije zanemarljiva. Od opštinskih i gradskih organa traži se ne samo da budu aktivni sudionici u planiranju strategije i razvoja omladinske politike, već da i u svojim budžetima obezbijede potrebna sredstva za njihovu realizaciju. Međutim, bez obzira na njegovu namjeru koja je, vjerovati je, prethodila donošenju ovog zakona, put koji vodi do projektovanog cilja zasigurno nije ni brz ni lak. Dugogodišnje evidentno odsustvo brige za mlade izazvalo je njihovo opravdano nezadovoljstvo i spontanu reakciju manifestovanu kroz pravu poplavu brojnih nevladinih organizacija koje okupljaju ili u svoj rad uključuju mlade. Naravno, u tom ne treba gledati ništa loše, jer u demokratskim društvima za kakvo se bar deklarativno zalaže i RS, upravo se razvijena tkz. nevladinog sektora uzima za mjerilo njihove demokratičnosti. Kod nas, međutim, taj sektor je baš kao i demokratija u cjelini, tek u povoju i čini da jedan vrlo heterogeni skup usitnjenih organizacija među kojima ima i dobar broj onih čiji programski ciljevi su tajna ne samo za malobrojno članstvo, već i za njihove osnivače.

U toku rata i neposredno poslije njega, na prostoru opštine Teslić pojavio se veći broj nevladinih organizacija. Među njima samo je jedna sa omladinskim predznakom. Riječ je o Omladinskom savezu Teslić koji je osnovala grupa mladih sugrađana s ciljem da među svojim vršnjacima probudi želju i mobilise snage spremne da se posvete rješavanju problema koji se tiču života i rada ove organizacije. U saradnji sa sličnim organizacijama iz FBiH, posebno iz najbližeg susjedstva (Zeničko-Dobojski kanton), te pomoć i finansijsku podršku međunarodnih donatora, realizovano je nekoliko manjih projekata humanitarnog i propagandno-edukativnog karaktera. U novije vrijeme slična organizacija počinje da djeluje i na području sela Kamenica.

Amaterski radio klub, esperanto društvo i odred izviđača, organizacije su mladih sa nešto dužom tradicijom u Tesliću. Osnovane su kao filijale srodnih asocijacija registrovanih na nivou republike, ali njihov rad i prisustvo na području opštine gotovo da se i ne osjeća.

Osnovni razlog tome su materijalna sredstva, loša organizacija i nedostatak motivacije. Te osobine u velikoj mjeri karakterišu i ekološko društvo Ekotes, kao i Srpsko sokolsko društvo Sveti Petar Cetinjski, ali se ona bar povremeno pojavljuju kao organizatori određenih manifestacija.

Najizraženija forma organizovanja mladih na području opštine Teslić, svakako su podmaldci političkih partija. Međutim, takve grupacije maldih koje ima gotovo svaka parlamentarna stranka, Zakon o omladinskom organizovanju ostavlja po strani, a okreće se onima koji prostor za svoje djelovanje traže izvan sfere politike. Doduše, čini se da ni među njima više neće moći biti "slobodnih strijelaca". Naime, zakon insistira na obavezi da se, prije nego se utvrdi globalna strategija i definišu smjernice u oblasti u kojima treba da se razvija omladinska politika i čuje glas onih koji čine ovu populaciju, legitimišu i identifikuju stvarni subjekti te politike. Drugim riječima, da bi ih institucije vlasti na lokalnom ili entitetskom nivou prihvatile kao ozbiljne i ravnopravne partnere u rješavanju problema koji se tiču mladih, klubovi, centri, savezi, unije i drugi oblici omladinskih organizacija moraće da potvrde svoj legalitet. Učiniće to kroz dvojnu registraciju. Naime, pored registra koji vodi Osnovni sud u sjedištu Okružnog suda, omladinske organizacije imaju obavezu da se evidentiraju i u posebnom registru koji, zavisno od nivoa na kojem djeluju, vodi Sekretarijat za sport i omladinu ili nadležni opštinski organ. Na taj način ove organizacije stiču pravo ne samo da učestvuju u kreiranju rješenja i odluka za koje su mladi životno zainteresovani, već i da kroz kandidovanje određenih projekata, participiraju u raspodjeli sredstava budžeta opštine ili republike.

Nažalost, iskustva opštine Teslić pokazuju da omladinske organizacije nisu dovoljno shvatile obavezu registracije na zakonom propisani način, jer su do sada samo njih dvije podnijele zahtjev i potrebnu dokumentaciju za upis u registar. A prema jednom od zaključaka Skupštine opštine, usvojenom na sjednici na kojoj je polovinom prošle godine razmatrana informacija o aktuelnim pitanjima mladih na području opštine Teslić, to ozbiljno može ugroziti ostvarenje ciljeva koje je, kroz politiku raspodjele budžetskih sredstava u tekućoj godini, lokalna vlast utvrdila na ovom planu. Naime, suma od 30.000 KM koliko je u projekciji opštinskog budžeta predviđeno za podršku programa mladih, jedna je od rijetkih budžetskih stavki u kojoj su sredstva u poređenju sa prethodnom godinom povećana za 50%. Nažalost, u odnosu na ukupne prihode koji se planiraju ostvariti do kraja ove godine to je tek 0,33%.

Ako tih nekoliko procenata na koje mogu računati iz opštinskog budžeta, mjerilo brige koju lokalna vlast poklanja maldima u Tesliću, onda bi se na prvi pogled reklo da su oni u ovoj sredini još uvijek potpuno marginalizovana društvena grupa. Međutim, nepravedno bi bilo krivicu za takav odnos upućivati samo na adresu lokalne vlasti, jer krivica je, čini se ništa manja, i na drugoj strani. Dosadašnja iskustva potvrđuju da su i ta skromna budžetska sredstva namijenjena mladima realizovana u skromnom procentu, jer ovi naprosto nisu imali

ideju, odnosno kvalitete zahtjeve za njihovo aktiviranje. Preciznije rečeno, još nijedna omladinska organizacija koja djeluje na području opštine Teslić nije se pojavila sa nekim konkretnim programom, tražeći finansijsku podršku iz budžeta za njegovu realizaciju. To je svakako zabrinjavajuća činjenica, naročito ako se ima u vidu da prema Programu utroška sredstava namijenjenih za rad omladinskih organizacija, koji upravo kreće u skupštinsku proceduru i čije donošenje treba očekivati u najskorije vrijeme, budžetska sredstva moći će se trošiti samo na finansiranje konkretnih, društveno opravdanih i finansijski potpuno transparentnih projekata u ovoj oblasti. Sve izvan toga neće moći računati na finansijsku podršku iz ovog izvora.

Teslić, sala Skupštine opštine Teslić, 15. februar 2006. godine

Tribina održana u Tesliću 15. februara 2006. godine nedvosmisleno je ukazala da mladi u ovom gradu žele promjene i žele da aktivno učestvuju u njima. Oni su se u direktnom razgovoru sa načelnikom odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti Borislavom Predojevićem upoznali sa procedurom koja je neophodna da bi za neku od svojih djelatnosti, odnosno projekata dobili finansijsku podršku opštine. Opština Teslić je inače za finansiranje projekata omladinskih organizacija u 2006. godini izdvojila 30.000 KM.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA
O INFORMISANOSTI,
KOMUNIKACIJI I SARADNJI
GRAĐANA SA LOKALNOM
UPRAVOM U OPŠTINI TESLIĆ

UZORAK

Nakon godinu dana (period mart 2005. - mart 2006. godina) izvedeno je ponovo anketno istraživanje u okviru Projekta Ispitivanja informisanosti građana, komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom u opštini Teslić. Anketiranje je u 2005. godini provedeno na reprezentativnom uzorku od 295 građana, a u 2006. godini na reprezentativnom uzorku od 300 građana.

Cilj ovog istraživanja je da se ustanovi na koje načine i u kojoj mjeri su građani informisani o radu organa lokalne uprave, kao i o vidovima komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom, te da se na osnovu tih spoznaja provedu aktivnosti koje će unaprijediti rad lokalne uprave. Cilj ponovljenog anketiranja nakon godinu dana ogleđa se i u nastojanju da se sagledaju efekti koji su na ovom planu postignuti (kao izraz percepcije građana) u posmatranom vremenskom periodu.

Anketiranje građana od posebne je važnosti u cilju dijagnosticiranja stanja i aktivnog učešća u poboljšanju informisanosti, komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom.

Anketa je provedena kao anonimna, u cilju dobijanja objektivne slike stanja informisanosti građana, komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom u opštini Teslić.

Uzorak je tako strukturiran da uvažava sljedeće strukture stanovništva opštine Teslić:

1. pol
2. starost
3. radni status/status
4. školsku spremu
5. domicilni i izbjeglički status
6. zonu stanovanja.

1. Prema polu ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema polu

2005.				2006.			
R.br.	Pol	Broj ispitanika	%	R.br.	Pol	Broj ispitanika	%
1.	Muški	176	59.7	1.	Muški	152	50.7
2.	Ženski	119	40.3	2.	Ženski	148	49.3
	UKUPNO	295	100.0		UKUPNO	300	100.0

2. Prema starosnoj dobi ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema starosnoj dobi

2005.				2006.			
R.br.	Starosna dob	Broj ispitanika	%	R.br.	Starosna dob	Broj ispitanika	%
1.	do 20	14	4.8	1.	do 20	83	27.7
2.	20 - 30	102	34.8	2.	20 - 30	46	15.3
3.	30 - 40	87	29.7	3.	30 - 40	51	17.0
4.	40 - 50	46	15.7	4.	40 - 50	66	22.0
5.	50 - 60	14	4.8	5.	50 - 60	32	10.7
6.	60 -70	26	8.9	6.	60 -70	17	5.7
7.	70 i više	4	1.4	7.	70 i više	5	1.7
	UKUPNO	293*	100.0		UKUPNO	300	100.0

*dva podatka nedostaju

3. Prema radnom statusu, odnosno statusu, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema radnom statusu

2005.			
R.br.	Radni status/status	Broj ispitanika	%
1.	Zaposlen u državnom preduzeću ili administraciji	83	28.2
2.	Zaposlen u privatnom preduzeću	54	18.4
3.	Zaposlen u međunarodnim ili nevladinim organizacijama	2	0.7
4.	Samozaposlen	7	2.4
5.	Nezaposlen	105	35.7
6.	Penzioner	27	9.2
7.	Đak/student	16	5.4
	UKUPNO	294*	100.0

*jedan podatak nedostaje

2006.

R.br.	Radni status/status	Broj ispitanika	%
1.	Zaposlen u državnom preduzeću ili administraciji	48	16.0
2.	Zaposlen u privatnom preduzeću	65	21.7
3.	Zaposlen u međunarodnim ili nevladinim organizacijama	2	0.7
4.	Samozaposlen	12	4.0
5.	Nezaposlen	53	17.7
6.	Penzioner	29	9.7
7.	Đak/student	91	30.3
	UKUPNO	300	100.0

4. Prema školskoj spremi, odnosno prema završenoj školi, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema školskoj spremi

2005.

R.br.	Školska sprema	Broj ispitanika	%
1.	Bez školske spreme	14	4.7
2.	Osnovna škola	24	8.1
3.	Srednja škola	234	79.3
4.	Viša škola i fakultet	23	7.8
	UKUPNO	295	100.0

2006.

R.br.	Školska sprema	Broj ispitanika	%
1.	Bez školske spreme	8	2.7
2.	Osnovna škola	35	11.7
3.	Srednja škola	226	75.3
4.	Viša škola i fakultet	31	10.3
	UKUPNO	300	100.0

5. Prema domicilnom i izbjegličkom statusu, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema domicilnom i izbjegličkom statusu

2005.				2006.			
R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%	R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%
1.	Domicilni	270	91.8	1.	Domicilni	227	75.7
2.	Povratnici	3	1.0	2.	Povratnici	32	10.7
3.	Izbjegla i raseljena lica	21	7.1	3.	Izbjegla i raseljena lica	41	13.7
	UKUPNO	294*	100.0		UKUPNO	300	100.0

* jedan podatak nedostaje

6. Prema zoni stanovanja, ispitanici u uzorku bili su raspoređeni kao što je prikazano u sljedećoj tabeli.

Raspored ispitanika prema zoni stanovanja

2005.			
R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%
1.	Uža gradska zona	89	30.2
2.	Prigradsko naselje	70	23.7
3.	Seosko naselje	136	46.1
	UKUPNO	295	100.0

2006.			
R.br.	Kategorija	Broj ispitanika	%
1.	Uža gradska zona	81	27.0
2.	Prigradsko naselje	106	35.3
3.	Seosko naselje	113	37.7
	UKUPNO	300	100.0

INFORMISANOST

T1. Prema tome u kojoj mjeri su informisani o radu organa lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika je osrednje informisan o radu organa lokalne samouprave i to Skupštine 39.7%, Načelnika 50.8% i pojedinih odjeljenja i njihovih načelnika 44.7%.

2006: Najveći broj ispitanika osrednje je informisan o radu organa lokalne samouprave i to Skupštine 30.3%, a Načelnika 32.0%. Najviše ocjena za Odjeljenja (načelnike) da je informisanost loša, a značajno je učešće ovog modaliteta ocjene i kod prethodnih organa lokalne samouprave.

Komparacija 2005. i 2006: Uočljivo je da ocjene u 2006. godini pokazuju blago poboljšanje kod Skupštine i Načelnika, dok je u slučaju Odjeljenja (načelnika) prisutno pogoršanje u pogledu informisanosti o radu.

T2. Prema tome u kojoj mjeri je izražena spremnost (dostupnost, ljubaznost) organa (službenika) lokalne samouprave da daju zakonom propisane informacije o radu organa lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Kada je u pitanju izražena spremnost (dostupnost, ljubaznost) organa (službenika) lokalne samouprave da daju zakonom propisane informacije o radu organa lokalne samouprave može se konstatovati da je kod Skupštine ocjena da je ova spremnost donekle izražena (45.4%), kod Načelnika slabo izražena (41.0%), kao i kod pojedinih odjeljenja i njihovih načelnika (37.6%).

2006: Ocjena izražene spremnosti (dostupnosti, ljubaznosti) organa (službenika) lokalne samouprave da daju zakonom propisane informacije o radu organa lokalne samouprave za Skupštinu (36.0%) i Načelnika (34.7%) je da je donekle izražena, uz značajno učešće ocjena da je slabo izražena. Za Odjeljenja (načelnike) ocjena je da je slabo izražena spremnost u ovom pogledu.

Komparacija 2005. i 2006: Uočljivo je da je ocjena izražene spremnosti kod Skupštine i Odjeljenja (načelnika) donekle pogoršana, a da je kod načelnika blago poboljšana.

T3. Prema ocjeni stepena informisanosti uslugama (procedurama) lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika (39.7%) odgovorio je da je osrednje informisan o uslugama (procedurama) organa lokalne samouprave, a 33.9% da je veoma loše informisan.

2006: Najveći broj ispitanika (44.7%) odgovorio je da je osrednje informisan o uslugama (procedurama) organa lokalne samouprave, a 25.0% da je loše informisan.

Komparacija 2005. i 2006: Prema odgovorima ispitanika može se konstatovati da je došlo do poboljšanja u pogledu informisanosti o uslugama (procedurama) organa lokalne samouprave u posmatranom periodu.

T4. Prema načinu dobijanja informacije o radu organa lokalne samouprave (skupština, načelnik), ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika informacije o radu organa lokalne samouprave dobija direktnim kontaktima (45.1%) i putem TV-a (36.3%).

2006: Najveći broj ispitanika informacije o radu organa lokalne samouprave dobija direktnim kontaktima (45.1%) i putem TV-a (67.0%), novina (25.7%), direktnih kontakata (25.3%) i radija (23.7%).

Komparacija 2005. i 2006: Došlo je do promjene u načinu dobijanja informacija o radu organa lokalne samouprave, pri čemu je dominantan način putem TV-a.

T5. Prema načinu dobijanja informacije o uslugama i procedurama u radu organa lokalne samouprave (odjeljenja), ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Najveći broj ispitanika informacije o uslugama i procedurama organa lokalne samouprave (odjeljenja) dobija kroz direktne kontakte (45.1%) i putem TV-a (35.9%).

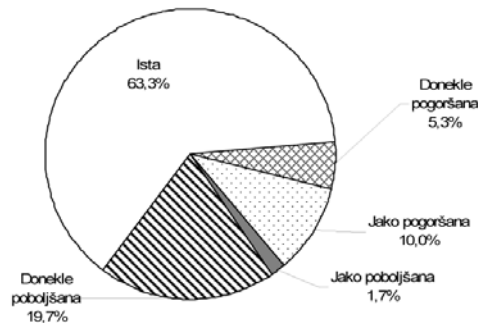
2006: Najveći broj ispitanika informacije o uslugama i procedurama organa lokalne samouprave (odjeljenja) dobija putem TV-a (56.7%), direktnih kontakata (26.0%) i radija (21.7%).

Komparacija 2005. i 2006: I u pogledu načina dobijanja informacija o uslugama i procedurama, došlo je do promjene u 2006. u odnosu na 2005. godinu, tako da je dominantna uloga TV-a.

T6. Ocjene u vezi sa informisanošću od strane organa lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije).

Generalna percepcija ispitanika u vezi sa informisanošću od strane organa lokalne uprave u odnosu na prethodni period dominantno upućuje na to da je informisanost ista kao i prošle godine (64.0%), mada je značajno i učešće ispitanika koji ocjenjuju da je informisanost u ovom pogledu donekle poboljšana (22.7%), što upućuje na zaključak da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.

Ocjena saradnje sa organima lokalne samouprave u odnosu na prethodni period (2006 / 2005)

KOMUNIKACIJA

K1. Prema tome u kojoj mjeri su informisani o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Za sve organe lokalne samouprave najveći broj ispitanika (Načelnik 42.2%, Predsjednik Skupštine 41.8%, Skupštine 51.7%, odjeljenja (načelnici) 45.6%) ocijenio je da je informisanost o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave veoma loša.

2006: Za Predsjednika Skupštine (31.7%), Skupštinu (31.3%) i Odjeljenja (načelnike) (30.7%) ispitanici su ocijenili da je informisanost o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave loša, a za Načelnika (29.3%) da je osrednja.

Komparacija 2005. i 2006: Uočljivo je vidno poboljšanje u pogledu informisanosti o mogućnostima komunikacije sa organima lokalne samouprave u posmatranom periodu.

K2. Prema tome u kojoj mjeri su zadovoljni komunikacijom sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

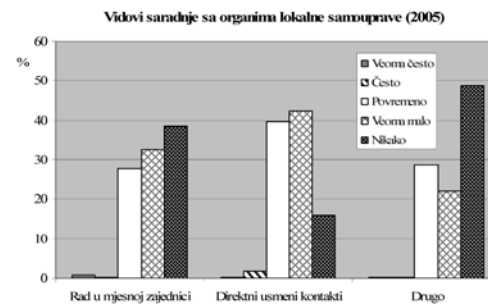
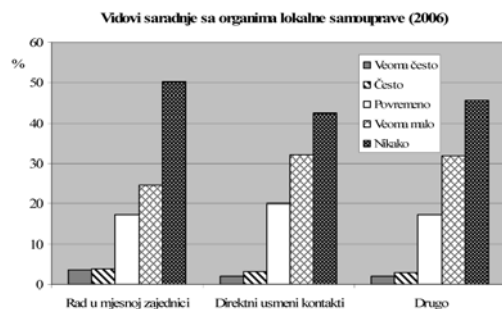
2005: Kada je u pitanju zadovoljstvo ispitanika komunikacijom sa organima lokalne samouprave, tada je za sve organe lokalne samouprave (Načelnik 41.6%, Predsjednik Skupštine 41.6%, Skupštine 50.9%, odjeljenja (načelnici) 45.1%) ocjena najvećeg broja ispitanika da su veoma nezadovoljni.

2006: Kada je u pitanju zadovoljstvo ispitanika komunikacijom sa organima lokalne samouprave, tada je za sve organe lokalne samouprave (Načelnik 33.3%, Predsjednik Skupštine 35.3%, Skupštine 36.7%, Odjeljenja (načelnici) 35.3%) ocjena najvećeg broja ispitanika da su nezadovoljni.

Komparacija 2005. i 2006: Uprkos konstataciji da je i u 2006. godini prisutno nezadovoljstvo komunikacijom sa organima lokalne samouprave, mogu se zapaziti poboljšanja na ovom planu u odnosu na prethodni period za sve organe lokalne samouprave.

K3. Prema tome koje vidove komunikacije sa organima lokalne samouprave i koliko često koriste, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Iz grafikona se može zapaziti da ispitanici veoma malo ili nikako koriste navedene vidove komunikacije sa organima lokalne samouprave. Donekle se mogu izdvojiti direktni kontakti i telefonski upiti, koji se koriste ipak veoma malo.

2006: Prema odgovorima ispitanika može se zapaziti da se u najvećoj mjeri nikako ne koriste navedeni vidove komunikacije sa organima lokalne samouprave.

Komparacija 2005. i 2006: Može se konstatovati da je situacija još uvijek veoma nepovoljna i slična prošlogodišnjoj, pri čemu je stanje nešto poboljšano kod sandučića za žalbe, sugestije i zapažanja, kao i kod korišćenja interneta.

K4. Prema tome u kojoj mjeri im je pružena prilika da iskažu mišljenje o radu organa lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

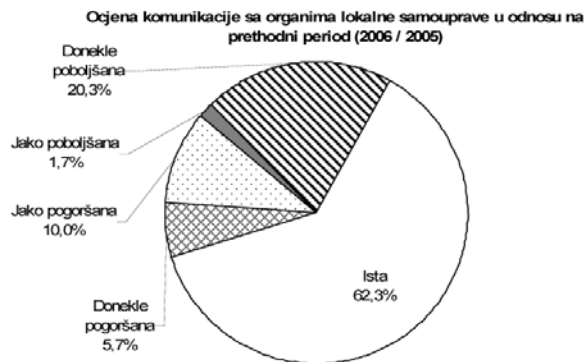
2005: Najveći broj ispitanika (44.9%) ocjenjuje da im je veoma malo pružena prilika da iskažu mišljenje o radu organa lokalne samouprave.

2006: Najveći broj ispitanika (34.7%) ocjenjuje da im je slabo pružena prilika da iskažu mišljenje o radu organa lokalne samouprave, s tim što je značajno učešće (34.3%) onih koji ocjenjuju da im nikako nije pružena prilika.

Komparacija 2005. i 2006: Uzimajući u obzir cjelinu iznešenih ocjena za posmatrani period, može se konstatovati da nije došlo do značajnije promjene mogućnosti iskazivanja mišljenja o radu organa lokalne samouprave.

K5. Ocjene komunikacije sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije).

Uopšte, ocjene ispitanika o komunikaciji sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije), upućuju na to da je ona i dalje ista (62.3%). Pri tome je značajno učešće ocjena da je komunikacija donekle poboljšana (20.3%), što upućuje na to da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.

SARADNJA

S1. Prema tome u kojoj mjeri su informisani o mogućnostima saradnje sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Prema odgovorima ispitanika o informisanosti o mogućnostima saradnje sa organima lokalne samouprave može se zaključiti: kad je u pitanju Načelnik (49.7%) i Predsjednika Skupštine (50.5%) informisanost je veoma loša, dok kod Skupštine (34.8%) i odjeljenja (36.9%) informisanost je loša.

2006: Prema odgovorima ispitanika o informisanosti o mogućnostima saradnje sa organima lokalne samouprave može se zaključiti da je kod svih organa lokalne samouprave (Načelnik (32.7%), Predsjednik Skupštine (40.0%), Skupštine (37.7%) i Odjeljenja (39.3%)) informisanost prije svega loša, uz značajno učešće i ocjena da je informisanost veoma loša.

Komparacija 2005. i 2006: Uprkos ocjeni stanja u 2006. godini, može se konstatovati da je u odnosu na prethodni period došlo do pozitivnih pomaka, naročito kod Načelnika i Predsjednika Skupštine.

S2. Prema tome u kojoj mjeri su zadovoljni saradnjom sa organima lokalne samouprave, ispitanici su odgovorili sljedeće:

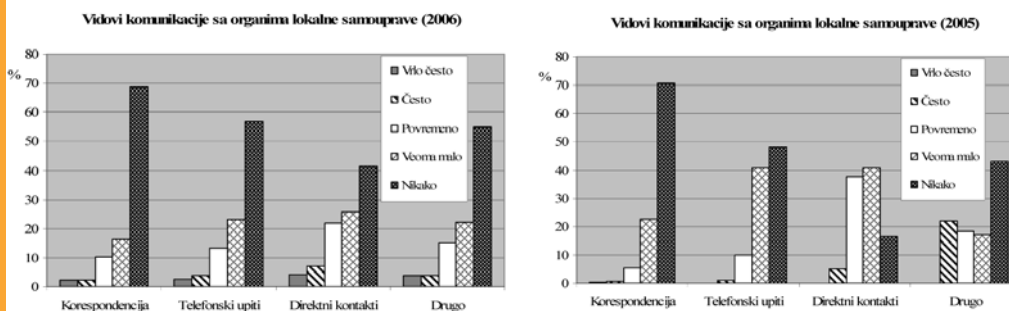
2005: Zadovoljstvo saradnjom sa organima lokalne samouprave, prema najvećem broju odgovora, je: iskazano nezadovoljstvo u slučaju Načelnika (44.5%) i Predsjednika Skupštine (42.3%) i odjeljenja (39.7%), a osrednje zadovoljstvo u slučaju Skupštine (32.9%)

2006: Za sve organe lokalne samouprave (Načelnik 34.3%, Predsjednik Skupštine 40.3%, Skupština 39.0%, Odjeljenja 37.0%) data je ocjena da su ispitanici nezadovoljni saradnjom sa njima.

Komparacija 2005. i 2006: Stanje saradnje je i dalje nezadovoljavajuće, ali su prisutna poboljšanja kod svih organa lokalne samouprave, osim kod Skupštine, gdje je prisutno pogoršanje.

S3. Prema tome koje vidove saradnje sa organima lokalne samouprave i koliko često koriste, ispitanici su odgovorili sljedeće:

2005: Iz grafikona se može zaključiti da rad u mjesnoj zajednici najviše ispitanika (38.5%) ne koristi nikako, savjetodavna tijela i ne postoje, a da se direktni kontakti koriste veoma malo (42.2%) ili povremeno (39.8%).

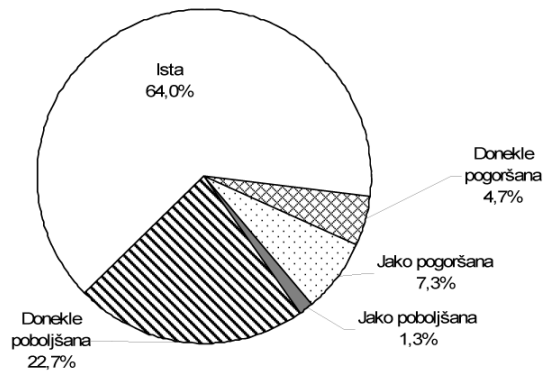
2006: Najveći broj ispitanika nikako ili veoma malo koristi navedene i druge vidove saradnje sa organima lokalne samouprave.

Komparacija 2005. i 2006: U pogledu vidova saradnje sa organima lokalne samouprave može se konstatovati da je stanje pogoršano u odnosu na prethodni period.

S4. Ocjene saradnje sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije).

Ocjena saradnje sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije) dominantno (63.3%) upućuje na to da je ona, u globalu, ista, pri čemu je značajno učešće (19.7%) i ocjena koje upućuju na to da je saradnja donekle poboljšana. Ovo upućuje na zaključak da su prisutne pozitivne tendencije u saradnji sa organima lokalne uprave.

Stepen informisanosti uslugama organa lokalne samouprave u odnosu na prethodni period (2006 / 2005)

EDUKACIJA

F1. Prema tome da li im je potrebna edukacija u cilju ostvarivanja komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave.

2005: Najveći broj ispitanika (61.8%) ocjenjuje potrebnom edukaciju u cilju ostvarivanja komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave.

2006: Ispitanici ocjenju da je edukacija donekle potrebna (29.0%), pri čemu je značajno učešće ocjena da je edukacija potrebna (27.7%) i da je jako potrebna (22.0%).

Komparacija 2005. i 2006: U pogledu edukacije situacija je slična kao i prethodne godine, s tim da je povećan broj onih koji misle da je edukacija donekle i onih koji misle da je jako potrebna.

	Vrsta edukacije	Broj ispitanika	%
a	Uloga građana u demokratiji i odgovornost izabраних predstavnika	194	64.7
b	Uloga medija u demokratskom društvu	69	23.0
c	Građansko organizovanje i identifikovanje problema	129	43.0
d	Planiranje građanskih akcija	125	41.7
e	Vještine komunikacije	66	22.0

F2. Vrste edukacije - obrazovanja u cilju ostvarivanja bolje komunikacije i saradnje sa organima lokalne uprave.

U pogledu vrste edukacije - obrazovanja, potrebnim u cilju ostvarivanja bolje komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave, ispitanici prije svega ističu Uloga građana u demokratiji i odgovornost izabраних predstavnika (64.7%), Građansko organizovanje i identifikovanje problema (43.0%) i Planiranje građanskih akcija (41.7%).

ZAKLJUČCI

Cilj ovog istraživanja je da se ustanovi na koje načine i u kojoj mjeri su građani informisani o radu organa lokalne uprave, kao i o vidovima komunikacije i saradnje sa lokalnom upravom, te da se na osnovu tih spoznaja provedu aktivnosti koje će unaprijediti rad lokalne uprave.

1. Generalna percepcija ispitanika u vezi sa informisanošću od strane organa lokalne uprave u odnosu na prethodni period dominantno upućuje na to da je informisanost ista kao i prošle godine (64.0%), mada je značajno i učešće ispitanika koji ocjenjuju da je informisanost u ovom pogledu donekle poboljšana (22.7%), što upućuje na zaključak da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.
2. Uopšte, ocjene ispitanika o komunikaciji sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije), upućuju na to da je ona i dalje ista (62.3%). Pri tome je značajno učešće ocjena da je komunikacija donekle poboljšana (20.3%), što upućuje na to da su na ovom planu prisutne pozitivne tendencije.
3. Ocjena saradnje sa organima lokalne uprave u odnosu na prethodni period (godinu dana ranije) dominantno (63.3%) upućuje na to da je ona, u globalu, ista, pri čemu je značajno učešće (19.7%) i ocjena koje upućuju na to da je saradnja donekle poboljšana. Ovo upućuje na zaključak da su prisutne pozitivne tendencije u saradnji sa organima lokalne uprave.
4. U pogledu vrste edukacije - obrazovanja, potrebnim u cilju ostvarivanja bolje komunikacije i saradnje sa organima lokalne samouprave, ispitanici prije svega ističu Uloga građana u demokratiji i odgovornost izabраних predstavnika (64.7%), Građansko organizovanje i identifikovanje problema (43.0%) i Planiranje građanskih akcija (41.7%).

Helsinkiški parlament građana Banja Luka

Krfska 84, 78000 Banja Luka

tel: + 387 51 432 753

faks: + 387 51 432 752

mob. + 387 65 615 535

e-mail: hcabl1@blic.net

www.hcabl.org

Helsinkiški parlament građana Banja Luka osnovan je 16. avgusta 1996. godine kao lokalna nevladina organizacija. Od tog vremena aktivno je uključen u promociju, jačanje i povezivanje civilnih inicijativa na lokalnom i regionalnom nivou.

Misija: Helsinkiški parlament građana Banja Luka je organizacija koja podstiče ostvarivanje autonomije i slobode građana i građanki, uključivanjem zapostavljenih društvenih grupa u demokratske procese, posebno žena i omladine.

Vizija: Društvo jednakih mogućnosti za sve.

Helsinkiški parlament građana Banja Luka ove ciljeve ostvaruje kroz aktivnosti u tri program-ska područja:

1. Jačanje pozicija organizacija civilnog društva i transformisanje javne vlasti u servis građana/građanki
2. Provođenje programa za osnaživanje žena u društvu
3. Stvaranje pretpostavki za intenzivnije uključivanje mladih u javni život